

**Decizii  
ale Comisiei Naționale  
a Pieței Financiare**

2

**Guvern  
de stabilitate**

3

**Cum BNM  
sterilizează surplusul  
de lei din piață**

4

## Banca Mondială va acorda 80 mil. USD pentru implementarea în Moldova a proiectului de reabilitare a drumurilor locale

Un anunț în acest sens a fost făcut de ministrul în exercițiu al Transporturilor, Vasile Botnari, în cadrul vizitei de evaluare a traseului Sărăteni-Soroca, efectuată în comun cu misiunea Fondului Provocările Mileniului, condusă de vicedirectorul regional, Fatema Sumar.

Lucrările propriu-zise de reabilitare a drumurilor locale pot demara după ce vor fi respectate procedurile legate de semnarea Acordului de finanțare între Guvernul desemnat și Banca Mondială.

În cadrul proiectului, în următorii 5 ani urmează să fie reabilitate 1130 km de drumuri locale, accentul fiind pus pe coridoarele regionale, care asigură conectarea satelor la traseele naționale. Din banii Băncii Mondiale vor fi reparate 300 de km de drum local. Ulterior, se prognozează că vor veni cu contribuții la proiectul dat Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Europeană pentru Investiții, astfel ca în cinci ani să fie reabilitate toate cele 1130 de km de drum local.

Traseele incluse în procesul de reabilitare sunt: R1 – Cornești – Sinești – Cornova – Onișcani – Răciula – R21; M2 – Peresecina – Hârtopul Mare – Izbiște – Ohrincea – R23; R1 – Bucovăț – Negrești – Codreanca – M14 – Lupa Recea



– R20 – Mălăiești – M2; R1 – Pârlița – Bălănești – Seliște – R25.

Totodată, Vasile Botnari a subliniat că va continua proiectul de reparație a drumurilor din intravilanul localităților, pentru care în acest an din Fondul Rutier au fost alocate 450 mil. de lei.

Ministrul în exercițiu al Transporturilor a precizat că acumula-

rile la Fondul Rutier corespund celor planificate pentru această perioadă, însumând peste 700 mil. de lei și a încurajat primarii să avanseze în procesul de contractare a lucrărilor, astfel ca investițiile planificate să fie valorificate la timp și eficient.

“Tot mai multe drumuri naționale sunt reabilitate anual în Mol-

dova, iar programul de reabilitare a traseului Sărăteni-Soroca cu suportul Corporației Provocările Mileniului a fost unul de succes, care sper că va avea continuitate. Important este să asigurăm și accesul oamenilor de la sate către aceste rețele de drum naționale”, a afirmat Vasile Botnari.

InfoMarket



**Curs valutar  
29.07.2015**

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	18.8082
EUR	1	20.7463
UAH	1	0.8518
RON	1	4.6991
RUB	1	0.3129

**CAPITAL Market**

**ÎN ATENȚIA  
SOCIETĂȚILOR  
PE ACȚIUNI!**

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

**ziarulcm@gmail.com**

**tel.: 022 22-12-87;**

**fax: 022 22-05-03**

**Spre atenția  
cititorilor!**

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLDPRESA”

Bălți: №132; 133; 156

Comrat: №169

Cahul: №170

Orhei: №150

Hîncești: №161

Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

### În atenția participanților profesioniști la piața financiară nebanară și persoanelor interesate!

Pe site-ul ziarului Capital Market a fost lansată o nouă opțiune pentru a vă ajuta să găsiți informațiile publicate de către emitenți (rapoarte anuale, anunțuri). În acest sens, în categoria “Anunțuri” (meniul de sus al site-ului) a fost plasat un filtru suplimentar. Astfel, introducând denumirea organizației, vizitatorul site-ului obține lista edițiilor ziarului în care au fost publicate informațiile emitențului dat. Accesând link-ul – va apărea numărul paginii și tipul informației publicate (raport anual, anunț).

### Companii moldovenești vor participa cu un stand comun la expoziția „Fabricat în România”, care va avea loc la București

Aspecte ce țin de organizarea standului național unic „Fabricat în Moldova” la expoziția din România, dar și programul de participare a companiilor moldovenești la această expoziție, au fost discutate la ședința grupului de lucru condus de viceministrul Economiei, Tudor Copaci. La ședință au participat reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, MIEPO, ODIMM, Moldexpo și CCI.

Tudor Copaci a informat că a fost întocmită o listă prealabilă a companiilor care au manifestat interes de a

participa la standul național al Moldovei. Se planifică că circa 100 de metri pătrați din suprafața standului vor fi destinați asociațiilor patronale și companiilor din sectorul agroindustrial, inclusiv producătorilor de panificație și cofetărie, sucuri și conserve, miere de albiși, ulei de floarea soarelui și uleiuri eterice.

De asemenea, la expoziție vor fi prezente companii din industria ușoară, producători de covoare moldovenești, încălțăminte, genți și accesorii.

Amintim că partea română a oferit în cadrul expoziției „Fabricat în România”, cu titlu gratuit, o suprafață de 200 m<sup>2</sup> pentru companiile moldovenești. Expoziția va avea loc în perioada 14-17 octombrie 2015 și va coincide cu următoarea sesiune a Comisiei mixte interguvernamentale pentru cooperare economică între Moldova și România.

InfoMarket

## Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

**La 24 iulie 2015 a avut loc ședința ordinară a Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.**

Examinând rezultatele controlului complex privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către AEÎ „CORLĂTENI”, Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a hotărât să inițieze procedura de tragere la răspundere contravențională a directorului executiv și a președintelui consiliului ai AEÎ „CORLĂTENI”, conform Codului contravențional al Republicii Moldova. Se prescrie administratorilor AEÎ „CORLĂTENI” întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea înlăturării încălcărilor constatate în rezultatul controlului și respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative. Se ia act de înlăturarea de către AEÎ „CORLĂTENI” a următoarelor încălcări:

– confirmarea prin scrisoarea CNPF din 21.07.2015 în funcția de administratori ai asociației a directorului executiv, contabilului-șef, membrilor consiliului și comisiei de cenzori;

– ajustarea Politicii de contabilitate a asociației cerințelor legislației prin Ordinul directorului executiv nr. 11 din 16.06.2015;

– conformarea, începând cu data de 09.06.2015, cu cerințele pct. 7 din Regulamentul privind fondul de lichidități. AEÎ „CORLĂTENI” va prezenta lunar Comisiei Naționale a Pieței Financiare rapoarte cu privire la măsurile întreprinse în vederea executării pct. 2, cu anexarea copiilor documentelor justificative.

În urma examinării cererii de reperfectare a licenței Asociației de Economii și Împrumut „CHIRILENI” (satul Chirileni, raionul Ungheni, IDNO 1003609005750), Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a decis să reperfecteze licența Asociației de Economii și Împrumut „CHIRILENI” seria CNPF nr. 000286, eliberată la 7 mai 2009, pe termen nelimitat, pentru desfășurarea activității asociațiilor de economii și împrumut, prin substituirea anexei la licență cu extinderea teritorială a acțiunii licenței asupra unităților administrativ-teritoriale din imediata vecinătate: satul Bușila, raionul Ungheni; satul Buciumeni, raionul Ungheni; loc. st. cf. Buciumeni, raionul Ungheni; satul Cioropcani, raionul Ungheni; satul Bulhac, raionul Ungheni; satul Stolniceni, raionul Ungheni.

Urmare a examinării cererilor de eliberare a avizului pentru efectuarea investițiilor în valori mobiliare corporative de către AEÎ „CIUCIULENI-CREDIT” (satul Ciuciuleni, raionul Hâncești, IDNO 1003605001178) și AEÎ „PELINIA” (satul Pelinia, raionul Drochia, IDNO 1003602001993), Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a hotărât să avizeze efectuarea investițiilor în valori mobiliare corporative prin procurarea de acțiuni ordinare de clasa I, cu numărul înregistrării de stat MD14RURA1001, emise de către Societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală”, IDNO 1002600000283, după cum urmează:

– AEÎ „CIUCIULENI-CREDIT” – 64 de acțiuni la prețul maxim de 220 lei, în sumă de 14080 lei și 100 acțiuni la prețul maxim de 250 lei, în sumă de 25000 lei;

– AEÎ „PELINIA” – 43 de acțiuni la prețul maxim de 220 lei, în sumă de 9460 lei.

1. Se eliberează AEÎ „CIUCIULENI-CREDIT” și AEÎ „PELINIA” avizele corespunzătoare.

Examinând cererea și materialele prezentate, Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a hotărât să autorizeze reorganizarea Societății pe acțiuni „CLARITATE” (str. Sf. Nicolai 3, mun. Bălți, IDNO 1003602002587) prin dezmembrare (separare) cu transmiterea unei părți din patrimoniu la societatea nou fondată SRL „MOLDPRESA-INVEST”.

Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a decis să înregistreze în Registrul de stat al valorilor mobiliare:

1.1 Valorile mobiliare conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale:

– Societății pe acțiuni „GALANTA” (str. Vasile Lupu 171, or. Orhei, IDNO 1003606006239) în sumă de 1850000 lei în număr de 185000 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 10 lei cu numărul înregistrării de stat MD14GALA1004 din contul mijloacelor bănești;

– Societății pe acțiuni „DRUMURI-STRĂȘENI” (str. Orhei 1, or. Strășeni, IDNO 100360011971) în sumă de 1498000 lei în număr de 149800 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 10 lei cu numărul înregistrării de stat MD14STRD1000 din contul aporturilor nebănești;

– Societății pe acțiuni „MONTAJCOM” (str. Valea Băcului 1/2, mun. Chișinău, IDNO 1004600011883) în sumă de 300310 lei în număr de 30031 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 10 lei cu numărul înregistrării de stat MD14ONTA1001 din contul mijloacelor bănești.

Excluderea și anularea valorilor mobiliare emise anterior de Societatea pe acțiuni „SUCCES” (IDNO 1003607012860) în număr de 18884 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14SUCE1003 ca rezultat al lichidării.

1.2 Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Companiei de Asigurări „VICTORIA ASIGURĂRI” SA (str. Romană 8, mun. Chișinău, IDNO 1002600029347), Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a hotărât să reperfecteze licența Companiei de Asigurări „VICTORIA ASIGURĂRI” SA seria CNPF nr. 000682, eliberată la 16 ianuarie 2009, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Nicolae Bălcescu 1/3, or. Glodeni.

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Companiei de Asigurări „KLASSIKA ASIGURĂRI” SA (str. Sfatul Țării 59, mun. Chișinău, IDNO 1003600129440), Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a hotărât să reperfecteze licența Companiei de Asigurări „KLASSIKA ASIGURĂRI” SA seria CNPF nr. 000795, eliberată la 02 august 2010, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate: str. Ion Creangă 49/5, mun. Chișinău; str. Independenței 63, nr. 1, or. Soroca; str. Vasile Alecsandri 16, or. Ungheni; s. Vărzărești, r-nul Nisporeni.

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” SA (str. Vasile Alecsandri 97, mun. Chișinău, IDNO 1002600005819), Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a hotărât să reperfecteze licența Societății de Asigurări-Reasigurări „MOLDCARGO” SA seria CNPF nr. 000687, eliberată la 30 mai 2011, pe termen nelimitat, pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu: a) includerea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: str. V. Cebanov 2a, or. Taraclia; b) excluderea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: str.M. Cibotari 37, mun. Chișinău.

Urmare a examinării declarației pentru eliberarea licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „GLOBAL BROKER” SRL (str. Alexandru cel Bun 27, of. 17, mun. Chișinău, IDNO 1010600008839), Consiliul de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a decis să acorde Brokerului de Asigurare-Reasigurare „GLOBAL BROKER” SRL licență pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări și reasigurări a brokerului, începând cu data de 28 iulie 2015, pe termen nelimitat. Activitatea licențiată se va desfășura pe adresa: str. Alexandru cel Bun 27, of. 17, mun. Chișinău.

### Guvernul Moldovei a aprobat Regulamentul de consolidare a pachetelor de acțiuni ale statului

**Potrivit vicepremierului în exercițiu, ministrul Economiei, Stephane Bride, acest document are drept scop de a contribui la implementarea amendamentelor aprobate anterior la Legea privind administrarea proprietății publice și deetatizarea acestora.**

Documentul este orientat spre reglementarea procesului de consolidare (majorare) a pachetelor de acțiuni ale statului în companiile cu capital ponderat de stat și/sau de interes național prin: cumpărarea de către stat a pachetelor de acțiuni proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice, prin schimb de proprietate, inclusiv a acțiunilor companiei ce urmează să fie privatizate pe acțiunile aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice.

Deoarece legea nu prevedea că procesul de consolidare a acțiunilor are loc în baza ofertei aprobate de guvern, executivul a aprobat Regulamentul de consolidare a pachetului de acțiuni al statului.

Stephane Bride a mai spus că la elaborarea acestui document s-a ținut cont de prevederile Legii privind societățile pe acțiuni și cea privind piața de capital. Potrivit lui, implementarea acestui regulament va necesita cheltuieli nesemnificative din partea statului, legate de înregistrarea dreptului la proprietate pentru acțiunile cumpărate de stat. Aceste cheltuieli vor fi suportate de Agenția Proprietății Publice.

### Veniturile bugetului de stat au fost de 13 mlrd 325,5 mil. lei sau cu 3,7% (510,4 mln lei) mai puțin decât a fost planificat, în primul semestru

**Potrivit datelor Ministerului Finanțelor, în același timp, acestea au crescut cu 1 mlrd 456,8 mil. lei (+12,3%), comparativ cu perioada similară din anul trecut.**

În special, veniturile de bază ale bugetului de stat, în primele șase luni din 2015, au fost de 12 mlrd 069,1 mil. lei sau cu 258,6 mil. lei (2,1%) mai mici, decât a fost planificat.

În același timp, indicatorii din perioada similară a anului trecut au fost depășiți cu 1 mlrd 773,9 mil. lei (+17,2%). Instituțiile de stat finanțate de la bugetul de stat au acumulat în ianuarie-iunie 2015 venituri din mijloace speciale în sumă de 387,5 mil. lei (85,8% din suma planificată), comparativ cu perioada similară din anul 2014, aceste venituri au crescut cu 37,8 mil. lei (+10,8%).

Veniturile fondurilor speciale au alcătuit în primul semestru din 2015 suma de 171,4 mil. lei (77,7% din suma planificată). În același timp, acestea s-au redus cu 16,9 mln lei, comparativ cu aceeași perioadă din 2014.

Veniturile componente „proiecte finanțate din surse externe” au însumat 697,5 mil. lei sau cu 146,9 mil. lei mai puțin decât a fost planificat și au alcătuit 82,6% din cifra estimată. Comparativ cu perioada similară din anul trecut, aceste venituri s-au redus cu 339,3 mil. lei. Din suma totală, granturile externe au însumat 685,3 mil. lei.

Cheltuielile bugetului de stat al Moldovei în primul semestru 2015 au fost de 14 mlrd 582,6 mil. lei sau cu 3 mlrd 369,4 mil. lei (18,8%) mai puțin decât a fost planificat. În același timp, comparativ cu perioada similară din anul trecut, aceste cheltuieli au crescut cu 1 mlrd 690,6 mil. lei (+13,1%).

Deficitul bugetului de stat al Moldovei a fost în ianuarie-iunie 2015 de 1 mlrd 257,1 mil. lei. Acesta a fost acoperit în special din contul asistenței externe (591,2 mil.), reducerii soldului mijloacelor pe conturile bugetului de stat (591,2 mil.), surselor interne, inclusiv din privatizarea proprietății de stat (18,4 mil.).

### Ministerul finanțelor a obținut la buget 196,9 mil. lei (\$10,4 mil.) din plasarea VMS

**Ministerul Finanțelor (MF) a suplimentat bugetul cu 196,9 mil. lei (\$10,4 mil.) din plasarea valorilor mobiliare de stat la licitația de marți, 21 iulie. Acest indice este cu 27 mil. lei mai mare decât la licitația precedentă, când MF la oferta de VM de 250 mil. lei a plasat valori de 169,6 mil. lei.**

La oferta MF din 21 iulie de valori în sumă de 181 mil. lei, cererea din partea băncilor a constituit puțin peste 210 mil. lei, cu 40 mil. lei mai puțin față de licitația precedentă.

Rata medie ponderată a dobânzii la VMS cu scadența de 91,182 și 364 zile a constituit 17,72-20,02%, ceea ce este puțin mai mult decât indicele rentabilității VM la licitația de o săptămână în urmă. Această rată a profitabilității depășește nivelul inflației anuale, care la finele anului (iunie 2014-iunie 2015) a constituit 8,3%.

Pe parcursul a mai bine de 33 de luni consecutiv, regulatorul pieței a menținut rata inflației în parametrii prognozați de -5% +/- 1,5%, dar în ultimele două luni indicele prețurilor a depășit acest coridor. Creșterea bruscă a indicelui rentabilității VM este asociată de către experți cu politica dură a BNM. Rata de bază a acestuia a fost majorată până la 15,5%, iar rezervele obligatorii din 7 august se vor majora cu 4 puncte – de la 22% la 26%.



# Guvern de stabilitate

**Multe probleme stau în față Guvernului Streleț, iar cea mai dificilă este negocierea unui nou acord cu Fondul Monetar Internațional (FMI). O condiție vitală pentru economia, dar mai ales finanțele țării, care au fost trecute în regim de austeritate.**



Și noul candidat la funcția de premier a inclus prima pe lista de priorități a Guvernului relansarea negocierilor cu FMI și cooptarea unei misiuni a UE în domeniul reformei în justiție. Miza e mare. Costul e de peste 2,2 miliarde de lei suport bugetar extern, inclus în Legea Bugetului de Stat pe anul 2015.

Încheierea unui program de colaborare cu FMI, „are o importanță majoră pentru asigurarea durabilității bugetului, atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu”, recunoștea anterior Ministerul Finanțelor. Cu atât mai important este acest suport în condițiile în care deficitul planificat este de 4 miliarde de lei. Este adevărat că după jumătate de an, deficitul este mult sub cel prognozat, respectiv, 1,2 miliarde lei. Însă, reducerea acestuia a fost obținută cu prețul diminuării cheltuielilor cu 15 la sută.

Negocierile vor fi foarte dificile. Și Banca Mondială, și Uniunea Europeană condiționează deblocarea suportului cu soluționarea problemelor celor trei bănci aflate în administrare specială.

Banca Mondială a anunțat că va oferi Republicii Moldova un nou suport bugetar în sumă de 45 milioane dolari SUA în schimbul unor „acțiuni decisive în vederea soluționării problemelor din sectorul bancar al Moldovei”. „Ar fi ilogic și iresponsabil ca Banca Mondială să transfere în buget banii acționarilor săi prin „ușa din față”, în timp ce există riscuri ca sume și mai mari de bani publici să fie pierdute prin „ușa din spate”, din cauza fraudelor și corupției din sectorul bancar, este de părere Alex Kremer, director al Băncii Mondiale în Moldova. Oficialul BM preciza că aceasta a fost poziția Băncii Mondiale din momentul apariției problemelor în sectorul bancar la începutul anului 2014.

Mai recent și ambasadorul UE în Moldova, Pirkka Tapiola, a declarat intransigent că „situația în sistemul bancar este într-adevăr catastrofală, în sensul că nu poate exista încredere în sistemul în care nu există transparență, în cazul în care nu știm cine sunt proprietarii reali ai băncilor, cu excepția băncilor cu capital internațional. Astfel, creșterea transparenței este esențială pentru această țară.

Tapiola a menționat că cele trei bănci – Banca de Economii, Banca Socială și Unibank, aflate sub administrare specială, ar trebui să fie lichidate. Lichidarea trebuie să fie

făcută astfel încât să fie salvate depozitele oamenilor, să fie transferate, de exemplu, în alte bănci. Dacă aceste trei bănci nu vor fi lichidate, întreținerea lor va costa mult mai mulți bani de la contribuabilii moldoveni.

Va accepta propunerea creditorilor externi noul Guvern? Este gata acesta să lichideze aceste trei bănci? Cum va rămâne cu depunerile populației? După șocul majorării tarifelor la energia electrică și gaze va putea sau, mai bine zis, va accepta o nouă lovitură cetățeanul? Returnarea miliardului furat este puțin probabilă, astfel că împrumuturile de miliarde, ce constituie 9 la sută din Produsul Intern Brut, acordate cu titlu de ajutor de stat celor trei bănci va fi transformat în datorie de stat, ca urmare aceasta va crește de la 32 la sută în 2014 la 48 la sută în 2015 și la 51 la sută în 2016, potrivit estimărilor experților. Cine va suporta această povară? Contribuabilul, adică fiecare din noi va plăti pentru inactivitatea unor structuri chemate să supravegheze situația și să o prevină.

Este clar că negocierile vor fi foarte dificile. Ele, probabil, nu vor începe mâine-poimâine. Premierul desemnat are la dispoziție 15 zile pentru a cere votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului. Iar vara, când funcționarii instituțiilor financiare internaționale se află, de regulă, în vacanță, nu este cel mai bun moment pentru discuții.

„Una dintre primele acțiuni va fi demersul către FMI pentru delegarea unei misiuni în Republica Moldova și încheierea unui acord. Un alt aspect va viza cooperarea cu partenerii europeni pentru o activitate eficientă a misiunii europene pentru justiție, care e vitală necesară pentru a reseta o serie de instituții, care trebuie să fie eficiente și funcționale”, a declarat Valeriu Streleț luni după semnarea decretului de desemnare a candidaturii sale la funcția de prim-ministru.

O altă preocupare a noului Guvern ar fi elucidarea „megafraudei” din sectorul bancar și recuperarea banilor. Însă cu trecerea timpului urmele par să dispară, iar soluțio-

narea acestei probleme devine tot mai dificilă, dacă nu imposibilă.

Noul Guvern va avea pe masă și dosarul „tarifelor”. Majorarea cu 30-36 la sută a tarifelor la energia electrică populația o va resimți deja în luna viitoare, iar scumpirea gazului cu peste 15 la sută o va resimți în toamnă, dar mai ales în iarnă. Valeriu Streleț a și declarat că se va face o analiză pentru a se vedea dacă majorările au fost justificate, iar Guvernul va trebui să se gândească asupra unor ajutoare de la buget pentru păturile sărace. De unde va lua bani în situația de austeritate, iată problema. Este clar de ce populația este nemulțumită. Veniturile nu-i permit o nouă povară financiară. Dar, și furnizorii care au cerut majorări mult mai mari sunt nemulțumiți. Unii dintre ei, chiar dacă n-au anunțat oficial, dar surse din domeniu, afirmă că Moldova-Gaz și Gaz Natural Union Fenosa au atacat în judecată sau intenționează să facă demersuri în instanță pentru a anula decizia ANRE. Cazul ar putea ajunge în instanțele internaționale. Și acest lucru nu poate fi neglijat de Guvern.

Sunt probleme care trebuie să fie rezolvate în regim de urgență. Mult contează reacția rapidă la problemele tot mai grave. Soluționarea lor ar putea să dureze și distragă atenția Guvernului de la reformele care stau demult pe agendă. Sunt mari și riscurile externe, generate de criza economică din Ucraina, Federația Rusă, criza de securitate din Ucraina, restricțiile comerciale care suprapuse prezintă amenințări grave la adresa securității țării, potrivit Centrului Analitic Independent Expert-Grup.

Procesul de implementare a Acordului de Asociere cu UE și, respectiv, Acordului de liber schimb ar trebui să fie accelerat, cum o cer oficialii europeni. Suspansul care a durat aproape șapte luni, legat de alegerile locale generale, dar și demisia Guvernului, a deturnat agenda de reforme.

Ceea ce este clar că, desemnarea candidatului la funcția de premier, agreeat de toate componentele Alianței, și votarea programului acestuia de către Parlament, vor aduce stabilitate.

Vlad BERCU

## Rezervele valutare ale BNM s-au redus în ultima săptămână de raport cu 16,6 mil. USD sau 0,9 la sută și au constituit, pe 17 iulie, 1 mlrd 758,2 mil. USD

**Potrivit datelor Băncii Naționale a Moldovei, rezervele oficiale ale BNM au însumat pe 10 iulie curent 1 mlrd 774,8 mil. USD.**

De la începutul acestui an, rezervele valutare ale BNM au scăzut cu 398.4 mil. USD (-8.5%). În același timp, în luna ianuarie, acestea au scăzut în comparație cu luna precedentă, cu 198.6 mil. USD, în februarie s-au redus cu 158.9 mil. USD, în martie s-au micșorat cu 46.8 milioane

USD, în aprilie au crescut cu 8.31 milioane USD, în mai au scăzut cu 13,71 mil. USD și în luna iunie au crescut cu 40.94 mil. USD.

Rezervele valutare ale BNM în 2014 au scăzut cu 664 mil. USD (-23.5%) și au alcătuit 2 miliarde 156,6 mil. USD. Nivelul maxim istoric absolut a fost atins pe 14 decembrie 2013, când rezervele valutare ale BNM au însumat 2 miliarde 827,2 mil. USD.

InfoMarket

### Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

**Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md**

### Aviz CNPF

Întru asigurarea respectării prevederilor art.6 din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică rechizitele bancare pe care urmează să fie transferate taxele și plățile regulatorii de funcționare:

**Cod fiscal 1007601001293; BC “Victoriabank” SA Filiala nr.11; Codul băncii VICBMD2X883; Cont bancar 2251311138**

## A scăzut ponderea creditelor acordate în lei și a crescut cea a creditelor oferite în valută

**Potrivit Băncii Naționale, la sfârșitul lunii iunie 2015, creditele în monedă națională au constituit 24 miliarde 508,5 mil. lei din totalul creditelor de 42 miliarde 780 milioane lei.**

Astfel, aproximativ 57,3% din totalul creditelor acordate de băncile din Moldova până la sfârșitul lunii iunie 2015, au fost acordate în lei (58,6% o lună mai devreme). În același timp, creditele în euro, calculate în lei au totalizat 11 miliarde 067,8 mil. lei (25,9% din total, față de 25% o lună mai devreme).

Împrumuturile în dolari SUA au constituit 7 miliarde 153,7 mil. lei (16,7% față de 16,3% o lună mai devreme), creditele în alte valute s-au ridicat la 49,98 mil. lei (0,1% – la nivelul lunii precedente).

Potrivit Băncii Naționale, cele mai multe credite în lei au fost acordate de Moldova-Agroindbank – 6,92 mlrd lei (o lună mai devreme – 7,02 mlrd lei), Moldindconbank – 5,49 mlrd lei (5,39 mlrd), Victoriabank – 2,96 mlrd lei (2,93 mlrd), ProCredit Bank – 2,03 mlrd lei (1,99 miliarde de lei) și Mobiasbanca Groupe Societe Generale – 1,9 mlrd lei (1,86 miliarde lei).

În perioada de raport, cele mai multe credite în dolari americani au fost acordate de: Moldindconbank – 1,94 mlrd lei (o lună mai devreme – 1,89 mlrd lei), Victoriabank – 1,34 mlrd lei (1,27 miliarde lei.), Moldova-Agroindbank – 1,33 mlrd lei (1,22 mlrd lei). Cele mai multe credite în euro au fost acordate de Moldova-Agroindbank – 2,77 mlrd lei (o lună mai devreme – 2,64 mlrd lei), Victoriabank – 2,19 mlrd lei (2,06 miliarde lei) și Moldindconbank – 2,12 mlrd lei (1,99 miliarde lei).

## Volumul tranzacțiilor efectuate cu cardurile bancare emise în Moldova a crescut cu 25,7 la sută până la 15 mlrd 373,2 mil. lei, în primul semestru

**Potrivit Băncii Naționale, în cel de-al doilea trimestru acest indice a fost de 7 mlrd 880,4 mil. lei, în creștere cu 5,2 la sută, în comparație cu trimestrul anterior, precum și cu 22,3 la sută, față de trimestrul II al anului trecut.**

În primul trimestru curent, volumul tranzacțiilor efectuate cu cardurile bancare emise în Moldova a fost de 7 mlrd 492,8 mil. lei, depășind indicele aceleiași perioade din anul trecut cu 29,5 la sută. Suma banilor scoși cu aceste carduri bancare a fost de 14 mlrd 424,8 mil. lei, în primul semestru curent, sau cu 24,8 la sută mai mult față de aceeași perioadă a anului trecut, iar volumul plăților fără numerar a crescut cu 40,7 la sută, până la 948,4 mil. lei.

Potrivit datelor BNM, în primul semestru al anului 2015, volumul tranzacțiilor efectuate în străinătate cu cardurile bancare emise în Republica Moldova a înregistrat o creștere cu 32,8% și a însumat 1 miliard 413.1 milioane de lei. În același timp, suma de bani extrasă cu aceste carduri în străinătate a crescut cu 22,7%, până la 265.3 milioane lei, iar volumul de plăți fără numerar efectuate cu aceste carduri a crescut cu 35,4%, până la 1 miliard 147,8 mil. lei.

În ianuarie-iunie 2015, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, volumul tranzacțiilor efectuate în Moldova cu cardurile emise în străinătate a crescut cu 28,7% și a constituit 1 miliard 909.6 milioane lei. Suma de bani extrasă cu astfel de carduri a crescut cu 26,3%, până la 1 miliard 169.9 milioane lei, în timp ce volumul de plăți fără numerar a crescut cu 32,7% și a alcătuit 739,7 mil. lei.

InfoMarket

## CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

### INDICE DE ABONAMENT:

Moldpresa: 67770  
Poșta Moldovei: PM21700  
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.  
Nr. de înregistrare: 1003600114204, 27 octombrie 2003  
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE  
CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:  
Președinte: Iurie FILIP,  
Elena VASILACHE, Mihai DORUC,  
Zoia TULBURE, Nadejda FILIP.  
REDACTOR-ȘEF:  
Ghenadie TUDOREANU  
Tel.: /373 22/ 229-445  
REDACTOR-ȘEF ADJUNCT:  
Lilia ALCAZĂ  
Tel.: /373 22/ 220-513

### Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale:

ziarulcm@gmail.com  
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58  
FAX: /373 22/ 22-05-03  
ADRESA REDACȚIEI:  
Str. Vasile Alecsandri, 115  
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)  
CONT BANCAR: 22249111050,  
c/f 1003600114204,  
BC “Victoriabank”, SA, fil.11, Chișinău,  
BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»  
Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.  
Orice articol publicat în «Capital Market» reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia “Edit Tipar” SRL

# Cum BNM sterilizează surplusul de lei din piață

De la sfârșitul anului trecut Banca Națională a Moldovei a tot operat modificări la rata de refinanțare și la norma rezervelor minime obligatorii în lei. De fiecare dată banca centrală și-a justificat deciziile prin contribuția factorilor inflaționiști ca urmare a înrăutățirii situației economice a partenerilor comerciali ai Republicii Moldova, dar și ca urmare a deprecierei leului moldovenesc.



În ultima decizie de politică monetară de la sfârșitul lunii iunie, Consiliul de Administrație al BNM a majorat rata de refinanțare cu 1 p.p., la 15,5% anual. Povestea cu majorarea ratei de bază a început în decembrie anul trecut, la 11 zile după instituirea administrării speciale la Banca de Economii, Banca Socială și Unibank, după ce au rămas fără bani în conturi. Cele trei bănci au fost devalizate de 1 miliard USD prin intermediul creditelor neperformante.

Astfel, BNM pentru a astupa găurile din cele trei bănci a început a umbla la ratele de politică monetară, după ce aceeași bancă a creditat instituțiile financiare cu 9,7 miliarde de lei la instituirea administrării speciale cu acordarea garanțiilor de către fostul premier Iurie Leancă, iar la sfârșitul lunii martie cu 5,3 miliarde de lei cu acordarea garanțiilor de către ex-premierul Chiril Gaburici.

Dacă la 1 decembrie rata de bază era de 3,5%, 11 zile mai târziu, Consiliul de Administrație al BNM a majorat-o cu 1 p.p., la 30 decembrie o majorează cu încă 2 p.p., pe 29 ianuarie rata a fost majorată la 8,5%, pe 18 februarie la 13,5%, pe 28 mai la 14,5%, iar la sfârșitul lunii iunie indicatorul de politică monetară a urcat la 15,5% anual.

În esență, prin majorarea ratelor de politică monetară, BNM urmărește reducerea volumului de lei în circulație, scumpirea resurselor, pentru a reduce presiunea asupra cursului și stoparea deprecierei leului moldovenesc. Asta după ce acesta s-a depreciat cu 60% față de dolarul american și cu circa 40% comparativ cu moneda unică europeană.

Mecanismul prin care rata de bază influențează inflația este prin dobânda creditelor acordate de bănci. Adevăru-i că efectele se transmit cu întârziere.

O altă măsură pe care BNM o utilizează pentru reducerea masei monetare sunt rezervele minime obligatorii. Acestea reprezintă banii pe care băncile trebuie să le țină în conturi deschise la BNM. Astfel, dacă în luna ianuarie a acestui an rezervele minime obligatorii erau de 14% din baza de calcul, în februarie acestea au fost majorate la 16%, în martie la 18%, în iunie la 20%, iar în iulie la 26%. Ceea ce înseamnă că băncile vor avea mai puțini bani liberi pentru a credita business-ul și populația. Nivelul de 26% a normei rezervelor minime obligatorii este un record pentru Republica Moldova în condițiile în care în 2008, an ce a precedat criza, rezervele obligatorii erau de 22,5%.

Scopul unei politici monetare mai dure se referă la sporirea atractivității plasamentelor în MDL pen-

tru a reduce influențele monetare asupra inflației, precum și pentru a scădea cererea pentru valută, în vederea diminuării presiunilor valutare asupra creșterii prețurilor. Deși se atestă o anumită stabilizare a cursului de schimb al MDL, creșterea prețurilor se intensifică, iar înăsprirea politicii monetare nu oferă efectele scontate. Totodată, înrăutățirea condițiilor economice face oportună, cel puțin, temperarea „avântului” BNM în majorarea ratelor de politică monetară pentru a nu suprima și mai tare perspectivele de creștere economică, de care depinde și stabilitatea monedei naționale.

Deocamdată, efectele politicii monetare a BNM prin stimularea băncilor de a atrage leii din piață în depozite mai atractive nu se atestă, iar creditarea practic a fost pusă pe butuci în condițiile în care odată cu majorarea indicatorilor de politică monetară s-au scumpit masiv creditele. În prezent dobânda efectivă a unui împrumut în lei moldovenești este de peste 22%.

Prin măsurile de politică monetară pe care le aplică, BNM încearcă să țină în frâu și cursul valutar pentru a nu permite deprecierea, dar efectul nu se vede. După maximul istoric din februarie de 20,99 lei pentru un dolar, leul moldovenesc nu și-a mai revenit. În prezent paritatea dolar/leu este de 19,04. Banca centrală a încercat să contracareze efectul deprecierei leului prin intervențiile pe piața valutară. Doar anul trecut rezervele valutare s-au comprimat cu 664 miliarde de lei. Cele mai mari intervenții pe piața valutară au fost făcute în ultimele două luni ale anului trecut după instituirea administrării speciale la cele trei bănci devalizate. Pe 10 iulie activele oficiale de rezervă însumau 1,774 miliarde USD, ceea ce acoperă cam trei luni de importuri, în timp ce nivelul rezonabil este de șase luni. Aceasta înseamnă că în cazul unor presiuni suplimentare pe curs, banca centrală nu mai poate interveni pe piața valutară, ci doar la majorarea principalelor indicatori de politică monetară.

Perioada de după instituirea administrării speciale în cadrul BEM, BS și UB a coincis cu deprecierea rapidă a monedei naționale: din noiembrie 2014 până în mai 2015, leul moldovenesc a pierdut aproximativ 17% din valoare. În aceeași perioadă, activele oficiale s-au redus cu circa o treime sau cu 875 milioane USD. O posibilă cauză ține de faptul că creditele acordate în mod fraudulos au fost convertite în valută străină, stimulând cererea exagerată pentru valută. Pe lângă deprecierea

care deja a avut loc, persistă riscuri de depreciere și în viitorul apropiat, deoarece activele oficiale de rezervă au atins nivelul minim admisibil, fapt ce limitează spațiul de manevră al BNM în cazul unor șocuri adiționale asupra monedei naționale. În plus, deprecierea monedei naționale a creat deja importante costuri sociale din cauza presiunilor inflaționiste: nivelul inflației urmează să depășească nivelul țintit de BNM și să atingă nivelul de 9-11% în 2015. Costurile respective sunt amplificate de recesiunea anticipată în același an, dar și de politica monetară restrictivă cauzată de presiunile inflaționiste.

Presiunile asupra leului se vor accentua ca urmare a reducerii remiterilor de bani ale moldovenilor care muncesc în străinătate, dar și a comprimării exporturilor.

Transferurile au început să se reducă începând cu trimestrul patru al anului trecut, iar în cinci luni din 2015 acestea s-au comprimat cu 175 mil. USD, la 437 mil. USD față de perioada similară a anului precedent. Exporturile de mărfuri s-au redus cu 16,2%, la 812 mil. USD, în cinci luni ale anului 2015.

Cel mai interesant este că BNM recurge la măsuri de sterilizare a surplusului de lichiditate din piață, deși lei în piață nu sunt. Dimpotrivă, pe piață se atestă un deficit de valută ca urmare a reducerii remiterilor de bani, dar și a exporturilor. Mai nou este că și creditorii externi ai Republicii Moldova au anunțat că și-au suspendat finanțările pentru suplinirea deficitului bugetar al țării. Motivul invocat de aceștia sunt problemele din sistemul bancar moldovenesc.

BNM nu are drept țintă menținerea cursului valutar, ci menținerea stabilității prețurilor, însă cursul leului față de principalele valute de referință se răsfrânge direct asupra prețurilor importurilor și a utilităților. Un leu mai slab înseamnă un preț mai mare plătit de populație pentru mărfuri și produse și pentru întreținere. Acest lucru înseamnă și o inflație mai mare, care în iunie a urcat deja la 8,3% peste limita țintită de BNM de 5% plus, minus 1,5 puncte procentuale.

Inflația va fi și mai mare în luna următoare în condițiile în care la sfârșitul săptămânii trecute tarifele pentru consumatorii finali la energia electrică au fost majorate cu 37%, la 2,16 lei pentru un kilowatt/oră, iar la gaz cu 15%, la 6,53 lei pe metru cub (fără TVA). Cel mai probabil că scumpirea utilităților va atrage după sine un nou val de majorări de prețuri la produsele alimentare și la cele nealimentare.

**Victor URSU**

## Experții bursei Lara au prognozat o reducere de prețuri și o scădere a cererii pentru piața secundară imobiliară din Chișinău

*Potrivit experților, tendințele de criză în sectorul financiar-bancar au influențat direct asupra politicii de preț și asupra eliberării creditelor ipotecare pentru procurarea apartamentelor.*

“În cinci luni ale anului curent, volumul remitențelor de peste hotare transferate prin băncile din Moldova au ajuns la nivelul de 437,8 mil. USD sau cu 174,9 mil. USD mai puțin, decât în perioada analogică a anului trecut. Numărul creditelor ipotecare eliberate s-a redus cu aproape 30 la sută. BNM a crescut rata de bază în februarie de la 8,5 la 13,5 la sută, iar în iunie – până la 15,5 la sută. Aceste componente importante pe piața imobiliară secundară reprezintă baza dezvoltării de mai departe a ramurii date. Devine problematică prognozarea dezvoltării de mai departe a pieței, deoarece se atestă tendințe negative în dezvoltarea economică”, afirmă experții.

În șase luni ale anului curent, prețul unui metru pătrat pe piața imobiliară secundară s-a redus cu 1,4 la sută, în comparație cu perioada respectivă a anului trecut, și cu 1,2 la sută de la începutul anului curent.

Astfel, în ianuarie-aprilie curent, prețul mediu al unui apartament s-a păstrat la nivel de 572 euro pentru un metru pătrat și s-a redus până la 565 euro în luna mai și 558 euro în iunie. În medie, prețul unui apartament cu o cameră pe piața secundară din capitală variază între 21-24 mii euro, cu două camere – între 30-35 mii euro, iar cu trei camere – între 35-40 mii euro.

Experții Lara subliniază că înrăutățirea în continuare a situației economice, reducerea remitențelor și devalorizarea monedei naționale va determina reducerea cererii pentru imobile în a doua jumătate a anului curent, precum și la reducerea prețurilor. Experții sunt de părere că din cauza că piața imobiliară este inertă, unii factori negativi ar putea să apară în următoarele luni. Totodată, cumpărătorii de imobile, cel mai degrabă, își vor amâna tranzacțiile până la rezolvarea situației.

**InfoMarket**

## Centrul de procesare MOLDMEDIACARD lucrează în regim normal

*La finele săptămânii trecute, Centrul de procesare MoldMediaCard lucrează în regim normal, astfel a comentat pentru agenția “INFOTAG” situația după defecțiunile din activitatea dispozitivelor, ceea ce a făcut imposibilă utilizarea cardurilor bancare ale unor bănci moldovenești.*

“Defecțiunea s-a întâmplat în cadrul lucrărilor de întreținere și nu suntem siguri că vom afla până la sfârșit cauza incidentului. Dar datorită, așa putea spune, eroismului specialiștilor, atât din Moldova, cât și din străinătate, inclusiv din SUA și Franța, problema a fost înlăturată și sute de mii de carduri din nou au devenit funcționale. A fost o muncă în colectiv, coordonată de la distanță de compania Hewlett Packard”, a spus interlocutorul agenției.

Întrebat dacă nu vor fi pierdute datele despre tranzacțiile care puteau fi efectuate în această perioadă, specialiștii au spus că asemenea variantă nu poate fi exclusă, însă aceste operațiuni pot fi restabilite în regim manual.

Reprezentantul MoldMediaCard a precizat că fiecare zece minute specialiștii verifică situația, atât în interiorul țării, cât și peste hotare, privind efectuarea plăților prin intermediul cardurilor băncilor moldovenești prin sistemele Master Card, Visa și American Express.

În sistemul tehnic al Centrului MoldMediaCard sunt folosite patru Controller-e. La defectarea unuia sistemul continuă să funcționeze.

“Și chiar la defectarea a trei Controller-e sistemul va lucra fără probleme. Iar în situația dată s-au defectat concomitent toate cele patru Controller-e, care asigură comunicarea normală între server și datele despre tranzacțiile cu cardul. Accesul la acestea este asigurat de specialiști de nivelul trei de protecție (Level-III), cu care am comunicat permanent în tot acest timp”, au explicat corespondentului agenției reprezentanții ai MoldMediaCard.

“INFOTAG” precizează: Fondatori ai centrului de procesare MoldMediaCard sunt patru bănci – BC Moldova Agroindbank SA, BC Eurocreditbank SA, BC Banca Socială SA și BC Unibank SA. Cota Moldova Agroindbank în capitalul centrului depășește 50%.

# Patimi pentru tarife

## Scumpirile golesc buzunarele



**După numeroase cereri ale furnizorilor, o ezitare a autorității de reglementare și discuții controversate, tarifele la energia electrică și gaze naturale au fost, în sfârșit, majorate.**

Într-o noapte de foc, de vineri spre sâmbătă, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a majorat tarifele la energia electrică furnizată de Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie cu 36 la sută, RED Nord și RED Nord-Vest – cu circa 30 la sută, iar tarifele la gazele naturale pentru consumatori cu 15,4 la sută. Noile tarife vor intra în vigoare după publicarea deciziei ANRE în Monitorul Oficial.

Decizia ANRE a fost, în fine, pe muchie de cuțit, pe de o parte fiind situația consumatorilor, care trec prin momente dificile, și pe de alta, cererea furnizorilor puși în situație de criză, chiar a insolvențității, ca urmare a deprecierei monedei naționale.

### CÂT VOM PLĂTI

Consiliul de administrație al ANRE a aprobat o majorare cu 15,4 la sută a tarifului mediu la gazul natural pentru consumatorii finali. Aceștia vor plăti 6 538 lei (fără TVA) pentru o mie de metri cubi.

La furnizarea de gaze se aplică o taxă pe valoarea adăugată de 8 la sută, astfel că în fine prețul se va ridica la 7070 de lei pentru o mie de metri cubi. Ultima scumpire a gazului pentru consumatorii finali a avut loc în septembrie 2011, când tariful mediu a fost majorat cu 23,2 la sută, până la 5 664 de lei pentru o mie de metri cubi.

Populația din zona deservită de Compania Gaz Natural Fenosa, cea mai mare din Republica Moldova, cu peste 700 mii de clienți, va plăti un tarif de 2,15 lei pentru un kilowatt/oră, față de 1,58 de lei cât achită în prezent.

ANRE a stabilit pentru consumatorii conectați la rețelele de tensiune medie un tarif de 1,95 de lei pentru un kilowatt/oră, față de 1,40 de lei, cât plătesc în prezent.

Populația din nordul Moldovei deservită de întreprinderea de stat RED Nord va plăti un tarif de 2,23 de lei pentru un kilowatt/oră, față de actualul de 1,71 lei. Consumatorii conectați la rețelele de tensiune medie vor achita 2,02 lei pentru un kilowatt/oră, cu 0,45 lei mai mult.

Noile tarife pentru RED Nord-Vest sunt de 2,33 lei pentru un kilowatt/oră, ce va fi suportat de populație și 2,07 lei pentru consumatorii conectați la rețelele de tensiune medie. Tarifele în vigoare sunt de 1,73 și 1,57 lei.

### CÂT AU CERUT FURNIZORII

Gaz Union Fenosa Furnizare Energie a solicitat o dublare a tarifului, RED NORD și RED Nord-Vest o creștere cu 85 la sută, iar MoldovaGaz cu 51,7 la sută.

„Conform calculului noastre estimative actualizate, tariful trebuie să constituie 8 597 de lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 51,7 la sută față de cel în vigoare”, a menționat șeful Secției politice tarifare MoldovaGaz, Ilie Tutunari.

Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie a solicitat autorității de reglementare o majorare a tarifelor, până la 3,47 lei pentru un kilowatt/oră pentru consumatorii casnici (de la 1,58 lei – n.r.) și 2,25 lei pentru consumatorii conectați la rețelele de tensiune medie. „Dacă nu s-ar fi produs deprecierea leului, astăzi am fi vorbit de reducerea tarifului cu 6,3 la sută”, a spus Silvia Radu, directorul Gaz Natural Fenosa.

Solicitățile sunt cu mult mai mari decât cele de care se vorbea acum o lună sau chiar câteva zile. În culisele ședinței publice se glumea sarcastic că, probabil, se procedea ca în vremurile de odinioară, „cere mai mult pentru a obține ceea ce îți dorești”.

### OPERATORII DEZAMĂGIȚI DE DECIZIA ANRE

Reacția șefilor celor patru societăți au trădat dezamăgirea, de la totală la una mai puțin exteriorizată.

Președintele MoldovaGaz, Alexandru Gusev, care și în trecut a avut motive să conteste noile tarife, se părea că s-a conșolat cu decizia autorității de reglementare.

La fel de calmi s-au părut a fi în noaptea de pomină, când au fost stabilite tarifele, și șefii întreprinderilor de stat din nordul țării. „Înțelegem că situația social-economică este dificilă, dar peste 70 la sută din utilaje au un înalt grad de uzură, de aceea am cerut o creștere mai mare a tarifelor”, a declarat vădit dezamăgit, dar conșolat Mihai Șeremet, directorul general al RED Nord-Vest.

Reprezentanții Gaz Natural Union Fenosa s-au revoltat în ședință și au declarat că vor contesta în instanță decizia ANRE.

„Vom contesta această decizie. Union Fenosa va anunța despre acest caz Comunitatea energetică europeană, Comisia Europeană, FMI, BERD și Banca Mondială. Vom porni un proces internațional”, a declarat Rafael Huarte, director strategii și dezvoltare al companiei Gaz Natural Fenosa.

### MĂRUL DISCORDIEI, DEVIERILE FINANCIARE

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a recunoscut că majorările se datorează „în exclusivitate deprecierei leului”. Depreciere care a dus la devieri financiare pe sistem de 3-4 miliarde de lei. Doar devierile financiare a celui mai mare furnizor de energie electrică, Gaz Natural Fenosa, formate ca urmare a deprecierei leului în raport cu alte valute, se ridică la 1 miliard 280 milioane de lei.

Furnizorii au insistat ca aceste pierderi să fie incluse în tarif treptat, pentru a nu pune presiunea pe consumatorii finali.

Pe de o parte, ANRE a recunoscut că există pierderi de miliarde. S-a convenit că devierile financiare care au fost create începând cu anul trecut să fie amânate pentru o perioadă ulterioară, declara directorul ANRE, Sergiu Ciobanu. Pe de altă parte, tot el a spus că urmează să se discute asupra devierilor financiare de miliarde care nu au fost incluse în tarif, astfel ca toți consumatorii să aibă certitudinea că ele sunt corecte și doar după aceea se va reveni la discuții „dacă urmează ele să fie incluse în tarife sau nu”.

### CE SPUN EXPERTII

Discuțiile în cadrul ședinței publice au fost contradictorii. Economistul Sergiu Tofilat a susținut că majorarea tarifelor la resursele energetice nu sunt justificate și a prezentat argumente în cea ce privește Compania Gas Natural Fenosa.

Tofilat a cerut chiar ca ședința publică, organizată de ANRE, să fie amânată, iar deciziile și argumentele de majorare să fie publicate, ca ulterior să se revină la discuții.

Pe de altă parte, Nicolae Mogoreanu, președintele Asociației consumatorilor de energie, a menționat că furnizorii „se află în incapacitate de plată, au acumulat mari datorii în urma deprecierei leului, de aceea tarifele urmează a fi mărite pentru a nu agrava situația”. „Lucrul acesta trebuia făcut acum doi ani”, a spus Mogoreanu.

„Dacă continua astfel, fără a ajusta tarifele la cost, în următoarele trei luni, cel mult, mai generam 3-4 miliarde de lei devieri financiare și probabil ajungeam la deconectarea energiei electrice”, a spus Sergiu Ciobanu. El a adăugat că prin decizia pe care a luat-o autoritatea de reglementare care a ajustat costurile operatorilor la cursul valutar, cel puțin de achiziție a energiei electrice, procesul de acumulare a pierderilor a fost stopat. Incluziunea acestor pierderi în tarif ar fi exercitat o mare presiune asupra populației.

Ceea ce este cert e că în mai 2012, când au fost stabilite tarifele la energia electrică a fost luat în calcul un curs de 11,83 lei pentru un dolar, iar în primul trimestru 2013 energia a fost procurată la un preț de 18,13 lei. Diferența e de 53 la sută.

Ședința publică a durat, cu întreruperi, aproximativ 14 ore. Evident că o problemă care atinge interesele întregii populații trebuie să fie discutată public. Deseori însă discuțiile alunecau în dezbateri politice, chiar populiste, care diminuau din analiza profesionistă a necesității majorării tarifului.

Vlad BERCU

## R. Moldova a revenit în top 10 a celor mai mari furnizori pe piața rusă

**Moldova a demonstrat, la finele primului semestru, cea mai mare creștere a exportului de vinuri pe piața din FR și a revenit în top 10 a celor mai mari furnizori.**

Potrivit agenției „INFOTAG”, cu referire la „RosBusinessConsulting” (RBC), livrările de vinuri moldovenești s-au majorat cu 528,8%, atingând 2,8 mil. litri. Aceasta a permis furnizorilor moldoveni să urce pe locul opt, depășind Bulgaria – 2,5 mil. l. (-60,9%) și Serbia – 1,9 mil. l. (-21,2%).

Moldova, practic, este singura țară care a majorat livrările de vinuri în FR, totodată, această creștere enormă se datorează faptului că acum un an, pe această piață practic nu au fost efectuate livrări, din cauza interdicției Moscovei asupra producției din RM.

Cel mai mare importator de vinuri moldovenești în FR a fost compania moscovită „Эрдин”, careia i-a revenit 70,8% din volumul total al livrărilor. Practic, nimeni din top 10 principali importatori nu deține o cotă atât de considerabilă.

În linii generale, însă, importul de vinuri în Rusia în ianuarie-iunie „s-a prăbușit” cu 38,5%, până la 68 mil. litri, comparativ cu perioada de referință din 2014, din cauza deprecierei rublei rusești și scăderii veniturilor reale ale populației.



Considerabil au scăzut livrările din principalele state vinicole – Spania (cu 24,6% – până la 12,6 mil. l), Italia (cu 33,8% – până la 10,9 mil. l) și Franța (cu 51,1% – până la 10 mil. l), care, însă, au menținut pozițiile de lider în listă. Cu mai bine de o jumătate s-au redus importurile din Germania, Georgia, Argentina, SUA.

În afară de Moldova, creșteri a livrărilor a înregistrat doar Abhazia – cu 23,6%. Însă, în opinia unor experți, în acest „stat” recunoscut practic doar de Rusia, din cele 7,7 mil. litri de vin livrat, o cotă considerabilă este produsă din material vinicol străin, inclusiv din Moldova. În Abhazia sunt puține plantații de vie, iar din recolta adunată poate fi produsă doar a 10-a parte din vinul pe care această țară îl comercializează.

După cum a relatat anterior „INFOTAG”, Rospotrebnadzor a suspendat din 11 septembrie 2013 importul de vinuri din Moldova, din motiv că „a fost identificată producție, care nu corespunde rigorilor securității privind nivelul admis de ftalat de butil și di-octil-ftalat”.

Pretențiile Rospotrebnadzor au apărut în ajunul parafării, în noiembrie 2013, la Vilnius, de către Moldova a Acordului de Asociere cu UE. Până în 2006 vinurile moldovenești dețineau peste 60% din piața Rusiei. După primul embargo, impus de Rospotrebnadzor în 2006-2007, Moldova a reușit să restabilească către 2013 doar 5% din piața FR. Mulți vinificatori din această cauză au renunțat la exportul în FR, reorientându-se spre alte țări.

## Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF pentru perioada 20.07.2015-24.07.2015

### Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	TUTUN-CTC S.A., CHIȘINĂU	MD14TCTC1007	20	1	808	52116	0,01
2	BC MOLDINDCONBANK S.A.	MD14MICB1008	100	1	100	10000	0,00
3	ASTRAEA S.A., TARACLIA	MD14ASTR1003	5	4	2185	18704	9,52
4	NUFĂRUL S.A., CHIȘINĂU	MD14NUNU1005	10	1	367	4129	0,46
	<b>Total</b>			<b>7</b>	<b>3460</b>	<b>84948</b>	

### Tipul tranzacției: Moștenire

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	TELECOM-INVEST S.A., CHIȘINĂU	MD14TELE1001	1	7	3312	3312	0,00
2	ASITO-INVEST ÎN P/L S.A., CHIȘINĂU	MD14ASNV1003	1	1	352	352	0,00
3	IONEL S.A., CHIȘINĂU	MD14NELI1003	3	7	1089	3267	0,01
4	INTERPARES PRIM S.A.	MD14ASIP1008	1	3	167	167	0,00
5	GRISAN HAMB S.A., CHIȘINĂU	MD14GRIS1000	3	1	1887	5661	0,25
6	AGAT S.A., CHIȘINĂU	MD14AGAT1006	10	2	4	40	0,00
7	INCOMLAC S.A., BĂLȚI	MD14COML1008	50	1	621	31050	0,12
	<b>Total</b>			<b>22</b>	<b>7432</b>	<b>43849</b>	

### Tipul tranzacției: Tranzacții efectuate conform prev. art. II alin. (3) din Legea pentru modif. Legii nr. 1134-XIII din 02.04.1997 privind SA:

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	KOMPASS MOLDOVA S.A., CHIȘINĂU	MD14KOMP1004	2	1	1000	2000	10,00
	<b>Total</b>			<b>1</b>	<b>1000</b>	<b>2000</b>	

### Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sunt soți, rude sau afini pînă la gradul II inclusiv

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	CRIOCONSTRUCȚIA S.A., CRIULENI	MD14ASCC1009	1	1	5621	5621	0,39
2	IONEL S.A., CHIȘINĂU	MD14NELI1003	3	1	12	36	0,00
3	CONSAM S.A., CHIȘINĂU	MD14OSAM1003	1	1	7409	7409	0,11
	<b>Total</b>			<b>3</b>	<b>13042</b>	<b>13066</b>	

### Tipul tranzacției: Răscumpărarea acțiunilor de către acționarul majoritar

Nr d/r	Denumirea emitentului	Numarul inregistrarii de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzactii (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Pondere VM în capitalul social (%)
1	AUTOMOTOTRANS S.A., CHIȘINĂU	MD14AMTR1009	15	180	3623	90575	8,08
	<b>Total</b>			<b>180</b>	<b>3623</b>	<b>90575</b>	



## BNM: Deși au existat premise de apreciere, leul s-a depreciat în iunie, ca urmare a demisiei Guvernului

**Gradul de acoperire a cererii nete de valută din partea agenților economici prin oferta netă de valută de la persoanele fizice s-a ridicat în luna iunie la 120.1 procente. Însă, „deși au existat premise de apreciere, moneda națională s-a depreciat, inclusiv pe fondul incertitudinii politice induse de demisia Guvernului”, a anunțat Banca Națională a Moldovei.**

Cursul mediu de schimb a fost în iunie de 18.4348 lei pentru un dolar SUA și s-a depreciat cu 2.7 la sută comparativ cu luna mai.

Potrivit datelor BNM, cererea netă de valută din partea agenților economici s-a majorat față de luna precedentă, cu 25.3 milioane de dolari SUA, în timp ce oferta netă de valută de la persoanele fizice a crescut cu 17.2 milioane de dolari. În ceea ce privește structura valutară a ofertei nete de valută de la persoanele fizice, ponderea cea mai mare i-a revenit monedei unice europene (53.3 la sută), urmată de dolarul SUA (24.1 la sută) și de rubla rusească (21.3 la sută).

Oferta netă este diferența între vânzările și cumpărările de valută efectuate de populație, iar cererea netă între vânzările și cumpărările de valută efectuate de agenții economici.

## Solicitarea regiei Apă-Canal Chișinău de majorare a tarifului a fost respinsă

**Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a respins solicitarea regiei Apă-Canal Chișinău pe motiv că argumentele expuse întreprindere nu sunt întemeiate.**

Poziția reglementatorului este determinată de prevederile metodologiei în vigoare care stipulează că pentru primul an de valabilitate a Metodologiei, cheltuielile de bază pentru prima perioadă de reglementare a tarifelor, pentru fiecare tip de serviciu reglementat, se examinează, avizează și aprobă de Agenție.

În acest context, ANRE menționează că Apă-Canal Chișinău urmează să prezinte Agenției cheltuielile de bază, consumul tehnologic, pierderile de apă în sistemul public de alimentare cu apă și canalizare, cât și alte materiale justificative. Deoarece operatorul nu a întrunit condițiile respective, Agenția a informat printr-o scrisoare oficială operatorul că în prezent nu există temei pentru examinarea și aprobarea noilor tarife pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, atâta timp cât nu s-a respectat cadrul legal.

Regia Apă-Canal Chișinău a solicitat ANRE majorarea tarifului la apă și canalizare, de la 9,19 la 14 lei. Furnizorul de apă din capitală își justifică solicitarea prin deprecierea accentuată a leului, în contextul în care are de achitat mai multe credite unor bănci europene.

ANRE a fost abilitată cu stabilirea tarifului la apă și canalizare după intrarea în vigoare în anul 2014 a Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. Anterior tariful era aprobat de către Consiliul municipal Chișinău.

## Peste 40 de ore fără acces la bancomate

**Clienții a patru bănci, Moldova-Agroindbank, EuroCreditBank, Banca Socială și Unibank nu putut ridica banii din bancomate și nici efectua plăți cu cardul, timp de circa 40 de ore.**

Problemele au apărut din cauza defecțiunii echipamentului de stocare a datelor a companiei de procesare MoldMediaCard SRL în urma căreia a fost suspendată procesarea operațiunilor cu cardurile bancare.

Deținătorii de carduri au semnalat că nu pot face operațiuni cu cardul în dimineața zilei de 22 iulie. Băncile au anunțat despre lichidarea defecțiunilor la 14.00, pe 23 iulie.

## Amendă record pentru o agenție de turism

**Consiliul Concurenței a sancționat compania Scavolin S.R.L. (agenția de turism Toco-Tur) cu o amendă de peste 21 milioane de lei, pentru preluarea controlului asupra Anesto-Tur (turoperatorul Robinson), acțiune care constituie o concentrare economică nenotificată, incompatibilă cu mediul concurențial, potrivit unui comunicat al Consiliului Concurenței.**

În conformitate cu decizia plenului Consiliului Concurenței, urmează ca întreprinderile implicate să dizolve concentrarea, astfel încât să se restabilească situația existentă anterior punerii în aplicare a concentrării.

„În urma concentrării economice, întreprinderile grupului nou creat au obținut o poziție dominantă pe piața formării pachetelor turistice cu destinația Turcia, fapt care ridică obstacole semnificative în calea concurenței efective pe piața respectivă”, se arată într-un comunicat emis de autoritatea de concurență.

Aceasta este cea mai mare amendă aplicată vreodată de Consiliul Concurenței unei companii.

CNSM solicită autorităților să oprească valul de scumpiri

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) a propus Parlamentului să întreprindă măsuri de urgență în vederea atenuării valului de majorare galopantă a prețurilor pentru a nu admite agravarea mai accentuată a nivelului de trai al populației. Sindicatelor solicită, de asemenea, intervenția Guvernului și șefului statului în această situație. În scopul evitării tensiunilor sociale, CNSM cere indexarea de urgență a veniturilor salariale.

În cazul în care revendicările sindicatelor vor fi trecute cu vederea, CNSM anunță că își asumă responsabilitatea de a purcede la acțiuni de protest, potrivit unei Declarații a Confederației Sindicatelor.

CNSM solicită revizuirea hotărârilor privind aprobarea noilor tarife la gazele naturale și energia electrică, „în urma verificării indicatorilor principali și corectitudinii calculelor prezentate de furnizori pentru a stabili tarife reale și justificate”. Sindicatelor se arată nedumerite de faptul că ANRE a decis creșterea tarifelor fără a efectua un audit.

CNSM declară că majorarea tarifelor la energia electrică și gazele naturale va conduce la „înfrățirea drastică a nivelului de viață al populației, va diminua, în continuare, puterea de cumpărare, care deja a fost afectată de devalorizarea monedei naționale și de creșterea cu 8,3 la sută a ratei inflației în iunie 2015” față de perioada similară a anului precedent.

În Declarație se face referire la puterea de cumpărare foarte joasă a populației, Republica Moldova ocupă locul 109 din 119 stat la acest indicator. Veniturile lunare medii ale unei persoane sunt sub 88 de euro, în timp ce 64,5 la sută din salariați au salarii mici și mijlocii, 92 la sută din pensionari au o pensie mai mică de 1500 de lei, iar pensia medie pe țară nu acoperă decât 74 la sută din minimul de existență, se mai arată în Declarație.

Potrivit sindicatelor, tarifele la gazele naturale pentru consumatorii finali deja s-au majorat de la 1 ianuarie 2015 cu 2 puncte procentuale prin implementarea cotei TVA de 8 la sută, față de 6 la sută în anul trecut, Sindicatelor au propus reducerea acestei cote de TVA până la 4 la sută, propunere care nu a fost susținută de fostul Guvern și Parlament.

CNSM afirmă că datele referitoare la volumul energiei procurate prezentate de Compania Gaz Natural Fenosa diferă cu 13 la sută față de energia furnizată și atrag „după sine majorarea nejustificată a tarifelor”.

„Devalorizarea monedei naționale a declanșat valul scumpirilor produselor de import. Căderea abruptă a valutei naționale a provocat scumpirea medicamentelor, prețurile la unele tipuri de mărfuri, mai ales de import, au crescut de câteva ori”, se constată în Declarație.

De la 1 aprilie 2015, întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” a majorat costul biletelor de călătorie pentru pasageri pentru rutele internaționale și naționale, iar de la 10 iulie 2015 pentru transportul de mărfuri cu 20 la sută. Întreprinderea Municipală „Apă Canal” a depus o solicitare prin care cere majorarea tarifelor la apă și canalizare cu 52 la sută, motivând prin majorarea tarifelor la energia electrică, gazele naturale și creșterea prețurilor la utilajele procurate din străinătate.

## Consiliul SA „Moldtehmed”

*a hotărât de a petrece adunarea generală extraordinară a acționarilor la data de 17 august 2015 la ora 11.00, în incinta întreprinderii mun. Chisinau str.M.Dragan, 19*

### ORDINEA DE ZI

1. Cu privire la aprobarea contractului de locațiune a patrimoniului încheiat între SA „MOLDEHMED” și ÎM „VINAMEX” SRL.
2. Despre autentificarea semnăturilor Președintelui și Secretarului Adunării pe procesul-verbal al Adunării generale extraordinare cu prezența acționarilor „MOLDEHMED” SA.

Materialele ordinii de zi pot fi consultate în zilele de lucru începând cu 07 august 2015 în blocul administrației de la ora 9.00-16.00.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare este alcătuită în baza datelor de la 27 iulie 2015.

Înregistrarea la ora 10.00. Începutul adunării la ora 11.00. A dispune de document care confirmă identitatea.

**Informații la telefon 47-02-54.  
Director General adjunct  
NGUYEN HUU THUY**

## ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR S.A. „Drumuri-Comrat”

*La data de 24 iulie 2015 a avut loc adunarea generală ordinară repetată a acționarilor „Drumuri-Comrat” S.A. Cvorumul a fost 98,85% din numărul total de acțiuni cu drept de vot a Societății.*

### LA ADUNAREA S-AU APROBAT URMĂTOARELE DECIZII:

1. darea de seamă a Consiliului societății pentru anul 2014;
2. darea de seamă a Comisiei de cenzori pe anul 2014;
3. repartizarea profitului în anul 2014 și aprobarea normativelor repartizării profitului net pentru anul 2015;
4. s-a împuternicit directorul societății domnul Tatar N. să contracteze companie de audit cu cuantumul serviciilor pînă la 20000 lei pe anul 2016;
5. reorganizarea prin fuziune (absorbție) a societății „Drumuri-Comrat” S.A. în următorul mod: la persoana juridică absorbantă „Drumuri-Comrat” S.A. se reorganizează pe calea fuziunii prin absorbție la ea a „Drumuri-Vulcănești” S.A., și „Drumuri-Ceadîr-Lunga” S.A.;
6. planul de reorganizare al societății;
7. alegerea comisiei de reorganizare al Societății;
8. raportul de evaluare a patrimoniului „Drumuri-Comrat” S.A. și rezultatul evaluării a patrimoniului al societății;
9. contractul de fuziune prin absorbție;
10. actele de primire-predare a bunurilor (patrimoniului, activelor și pasivelor) ale „Drumuri-Vulcănești” S.A. și „Drumuri-Ceadîr-Lunga” S.A.;
11. bilanțul consolidat autentificat de către comisia de cenzori;
12. a deschide emisia a III suplimentară individuală a societății în rezultatul fuziunii (absorbției) la ea a „Drumuri-Vulcănești” S.A. și „Drumuri-Ceadîr-Lunga” S.A.;
13. închiderea emisiei suplimentare individuale de acțiuni după expirarea termenului de plasare se va efectua de Consiliul societății prin aprobarea dării de seamă privind rezultatele emisiei și a listei subscriitorilor;
14. s-a împuternicit Consiliul societății să aprobe modificările în Statutul societății legate de emisie;
15. s-a împuternicit reprezentanții cu dreptul la semnătură a documentelor necesare: Tatar N., director „Drumuri-Comrat” SA și Ichizli F., contabil-șef societății;
16. s-au autentificat semnăturile Președintelui și secretarului în procesul-verbal al adunării generale.

## ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR SA „DRUMURI – VULCĂNEȘTI”

*La data de 23 iulie 2015 a avut loc adunarea generală ordinară repetată a acționarilor „Drumuri-Vulcănești” S.A. Cvorumul a fost 99.55% din numărul total de acțiuni cu drept de vot a Societății.*

### LA ADUNAREA S-AU APROBAT URMĂTOARELE DECIZII:

1. Darea de seamă a Consiliului societății pentru anul 2014;
2. Darea de seamă a Comisiei de cenzori pe anul 2014;
3. Repartizarea profitului în anul 2014 și aprobarea normativelor repartizării profitului net pentru anul 2015;
4. Compania de audit cu cuantumul serviciilor pe anul 2016;
5. Hotărîrea de reorganizare prin fuziune cu absorbție S.A. „Drumuri-Vulcănești” de către S.A. „Drumuri-Comrat”;
6. Alegerea comisiei de reorganizare al Societății;
7. Raportul de evaluare a patrimoniului S.A. „Drumuri-Vulcănești” și rezultatul evaluării a patrimoniului;
8. Planul de reorganizare al societății;
9. Contractul de fuziune prin absorbție S.A. „Drumuri-Vulcănești” de către S.A. „Drumuri-Comrat”;
10. Actele de primire-predare a bunurilor (patrimoniului, activelor și pasivelor) ale S.A. „Drumuri-Vulcănești” la S.A. „Drumuri-Comrat”;
11. Bilanțul consolidat autentificat de către comisia de cenzori;
12. S-au împuternicit reprezentanții cu dreptul la semnătură a documentelor necesare: Petrioglo V., director „Drumuri-Vulcănești” SA și Bautova V., contabil-șef al Societății;
13. S-au autentificat semnăturile Președintelui și secretarului în procesul-verbal al adunării generale.

## În atenția acționarilor SA „Artima”

*Consiliul Societății anunță despre convocarea Adunării Generale ordinare anuală, cu prezența acționarilor, pentru data de 16 septembrie 2015, ora 15.00 pe adresa: mun Chișinău, Calea Leșilor 6, sala de festivități a societății, cu următoarea*

### ORDINE DE ZI:

1. Cu privire la examinarea dării de seamă financiară anuale a Societății pentru anul 2014.
2. Cu privire la aprobarea dării de seamă anuale a Consiliului Societății pentru anul 2014.
3. Cu privire la aprobarea dării de seamă a Comisiei de cenzori și examinarea concluziei organizației de audit pentru anul 2014.
4. Cu privire la direcțiile prioritare de dezvoltare a Societății pentru anul 2015.
5. Cu privire la aprobarea distribuirii profitului Societății obținut în anul 2014 și aprobarea normativelor distribuirii profitului pentru anul 2015.
6. Cu privire la confirmarea organizației de Audit și stabilirea cuantumul remunerației serviciilor acordate.
7. Cu privire la autentificarea semnăturilor pe procesul – verbal al Adunării Generale a Acționarilor.

Înregistrarea acționarilor va avea loc de la orele 14.00 până la 14.45.

Lista acționarilor cu drept de participare la Adunarea Generală ordinară anuală este întocmită conform situației la 06 august 2015.

Cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale acționarii se pot familiariza între orele 14.00 – 16.00, cu excepția zilelor de odihnă, începînd cu data de 03 septembrie 2015.

Pentru participare la adunare acționarii trebuie să prezinte actul de identitate, iar reprezentantul lor și procura s-au mandatul, întocmit în corespundere cu cerințele Legislației.

**telefon de contact: 022 750781  
Consiliul SA.**

## "Banca de Finanțe și Comerț" S.A.

FIN 1 - BILANȚUL	Anul precedent celui gestionar (31.12.2014) *	Trimestrul I gestionar (30.06.2015)
<b>1.1. Active</b>		
Numerar și echivalente de numerar	511 157 312	488 775 916
Numerar	132 600 637	155 981 362
Depozite la vedere și echivalente de numerar	378 556 675	332 794 554
Active financiare deținute pentru tranzacționare	0	0
Instrumente derivate deținute pentru tranzacționare	0	0
Instrumente de capitaluri proprii	0	0
Instrumente de datorie	0	0
Credite și avansuri	0	0
Active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	0	0
Instrumente de capitaluri proprii	0	0
Instrumente de datorie	0	0
Credite și avansuri	0	0
Active financiare disponibile pentru vânzare	7 153 163	7 144 045
Instrumente de capitaluri proprii	7 153 163	7 144 045
Instrumente de datorie	0	0
Credite și avansuri	0	0
Împrumuturi și creanțe	1 139 591 697	1 187 884 532
Instrumente de datorie	0	0
Rezerva minimă obligatorie aferentă mijloacelor atrase în monedă liber convertibilă	67 194 830	82 537 900
Credite și avansuri	1 072 396 867	1 105 346 632
Investiții păstrate până la scadență	117 602 806	157 652 233
Instrumente de datorie	117 602 806	157 652 233
Credite și avansuri	0	0
Instrumente derivate – contabilitatea de acoperire	0	0
Acoperirea valorii juste	0	0
Acoperirea fluxurilor de trezorerie	0	0
Acoperirea investiției nete printr-o operațiune din străinătate	0	0
Acoperirea valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	0	0
Acoperirea fluxurilor de trezorerie aferente unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	0	0
Modificările de valoare justă aferente elementelor acoperite în cadrul unei operațiuni de acoperire a valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	0	0
Imobilizări corporale	120 316 803	124 295 424
Mijloace fixe	120 316 803	124 295 424
Investiții imobiliare	0	0
Imobilizări necorporale	25 131 658	24 448 366
Fond comercial	0	0
Alte imobilizări necorporale	25 131 658	24 448 366
Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	0	0
Creanțe privind impozitele	0	1 636 136
Creanțe privind impozitul curent	0	1 636 136
Creanțe privind impozitul amânat	0	0
Active ce țin de contractele de asigurare și reasigurare	0	0
Alte active	19 780 188	18 575 150
Active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute pentru vânzare	97 263 245	89 921 256
Active imobilizate luate în posesie și deținute pentru vânzare	74 173 650	71 986 760
Alte active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute pentru vânzare	23 089 595	17 934 495
<b>TOTAL ACTIVE</b>	<b>2 037 996 870</b>	<b>2 100 333 058</b>
<b>1.2. Datorii</b>		
Datorii financiare deținute pentru tranzacționare	0	0
Instrumente derivate deținute pentru tranzacționare	0	0
Poziții scurte	0	0
Depozite	0	0
Datorii constituite prin titluri	0	0
Alte datorii financiare	0	0
Datorii financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	0	0
Depozite	0	0
Datorii constituite prin titluri	0	0
Alte datorii financiare	0	0
Datorii financiare evaluate la cost amortizat	1 626 369 429	1 688 759 510
Depozite	1 375 775 984	1 490 946 132
Datorii constituite prin titluri	0	0
Alte datorii financiare	250 593 446	197 813 378
Instrumente derivate – contabilitatea de acoperire	0	0
Acoperirea valorii juste	0	0
Acoperirea fluxurilor de trezorerie	0	0
Operațiuni de acoperire a unei investiții nete într-o operațiune din străinătate	0	0
Acoperirea valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	0	0
Acoperirea fluxurilor de trezorerie aferente unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	0	0
Modificările de valoare justă aferente elementelor acoperite în cadrul unei operațiuni de acoperire a valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	0	0
Provizioane	3 733 463	7 059 851
Provizioane pentru beneficiile angajaților	3 593 491	6 629 851
Restructurare	0	0
Cauze legale în curs de soluționare și litigii privind impozitele	0	0
Angajamente de creditare și garanții	0	0
Alte provizioane	139 973	429 999
Datorii privind impozitele	9 767 357	3 004 606
Datorii privind impozitul curent	3 282 340	2 901 088
Datorii privind impozitul amânat	6 485 017	103 518
Angajamente în cadrul contractelor de asigurare și de reasigurare	0	0
Alte datorii	11 620 199	10 385 674
Capital social rambursabil la cerere	0	0

Angajamentele incluse în grupuri de cedare, clasificate drept deținute pentru vânzare	0	0
<b>TOTAL DATORII</b>	<b>1 651 490 448</b>	<b>1 709 209 641</b>
<b>1.3. Capitaluri proprii</b>		
Capital social	131 544 200	131 544 200
- Capital vărsat	131 544 200	131 544 200
- Capital subscris nevărsat	0	0
Prime de capital	73 306 009	53 749 698
Alte capitaluri proprii	0	0
- Componenta de capitaluri proprii a instrumentelor financiare compuse	0	0
- Alte instrumente de capitaluri proprii	0	0
Rezerve din reevaluare și alte diferențe de evaluare aferente:	21 903 661	21 903 661
-Imobilizărilor corporale	21 903 661	21 903 661
-Imobilizărilor necorporale	0	0
-Operațiunilor de acoperire a investițiilor nete în operațiunile străine [porțiunea efectivă]	0	0
-Conversiei valutare	0	0
-Acoperirii fluxurilor de trezorerie [partea eficientă]	0	0
-Activelor financiare disponibile pentru vânzare	0	0
Activelor imobilizate și grupurilor destinate cedării, clasificate drept deținute pentru vânzare	0	0
Părți altor venituri și cheltuieli recunoscute aferente investițiilor în entități, contabilizate prin metoda capitalului	0	0
Alte elemente	0	0
Rezerve	159 752 552	194 369 257
Rezervele (pierderile acumulate) aferente investițiilor în entități, contabilizate prin metoda punerii în echivalență	0	0
Alte rezerve	159 752 552	194 369 257
(-) Acțiuni proprii	0	10 443 400
Pierderea, profitul ce se atribuie acționarilor băncii	0	0
(-) Dividende interimare	0	0
Interese minoritare [Interese care nu presupun control]	0	0
Rezerve din reevaluare și alte diferențe de evaluare	0	0
Altele	0	0
<b>TOTAL CAPITAL</b>	<b>386 506 422</b>	<b>391 123 417</b>
<b>TOTAL CAPITAL ȘI DATORII</b>	<b>2 037 996 870</b>	<b>2 100 333 058</b>

FIN 2. CONTUL DE PROFIT SAU PIERDERE CONSOLIDAT	Anul precedent celui gestionar (31.12.2014)*	Trimestrul I gestionar (30.06.2015)
Venituri din dobânzi	124 213 962	77 420 889
Active financiare pentru tranzacționare (dacă se contabilizează separat)	0	0
Active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (dacă se contabilizează separat)	0	0
Active financiare disponibile pentru vânzare	0	0
Împrumuturi și creanțe	113 939 923	70 484 253
Investiții păstrate până la scadență	9 448 292	6 866 729
Instrumente derivate – Contabilitatea de acoperire, riscul de rată a dobânzii	0	0
Alte active	825 747	69 908
(-) Cheltuieli cu dobânzile	71 735 137	38 455 325
(-) Obligațiuni financiare pentru tranzacționare (dacă se contabilizează separat)	0	0
(-) Obligațiuni financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (dacă se contabilizează separat)	0	0
(-) Datorii financiare evaluate la cost amortizat	71 735 137	38 455 325
(-) Instrumente derivate – Contabilitatea de acoperire, riscul de rată a dobânzii	0	0
(-) Alte datorii	0	0
(-) Cheltuieli cu capitalul social rambursabil la cerere	0	0
Venituri din dividende	229	0
Venituri din active financiare pentru tranzacționare (dacă se contabilizează separat)	0	0
Venituri din active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (dacă se contabilizează separat)	0	0
Venituri din active financiare disponibile pentru vânzare	229	0
Venituri din taxe și comisioane	54 991 486	22 945 758
(-) Cheltuieli cu taxe și comisioane	9 096 128	5 989 677
Câștiguri (pierderi) realizate aferente activelor și datoriilor financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere – net	729 369	2 124 282
Active financiare disponibile pentru vânzare	54	0
Împrumuturi și creanțe	729 315	2 124 282
Investiții păstrate până la scadență	0	0
Datorii financiare evaluate la cost amortizat	0	0
Altele	0	0
Câștiguri sau pierderi privind activele și datoriile financiare deținute pentru tranzacționare – net	0	0
Câștiguri sau pierderi privind activele și datoriile financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere – net	0	0
Câștiguri sau pierderi din contabilitatea de acoperire – net	0	0
Diferențe de curs de schimb [câștig (pierdere)]- net	23 378 496	30 916 328
Câștiguri (pierderi) din de-recunoașterea activelor, altele decât cele deținute pentru vânzare – net	1 899 899	77 590
Venituri din contracte de asigurare și reasigurare – net	0	0
Alte venituri/cheltuieli din contracte de asigurare și reasigurare – net	0	0
Alte venituri operaționale	19 681 044	9 874 316
(-) Alte cheltuieli operaționale	9 155 666	4 864 923
(-) Cheltuieli administrative	76 455 873	41 148 948
(-) Cheltuieli privind remunerarea muncii	38 978 007	19 962 018
(-) Prime	3 419 077	2 059 392
(-) Defalcări privind fondul de pensii, asigurarea socială și alte plăți	12 984 415	6 770 745
(-) Cheltuieli generale și administrative	21 074 373	12 356 793
(-) Amortizarea	7 674 884	4 656 839
(-) Mijloace fixe	4 978 562	2 624 135
(-) Investiții imobiliare	145 126	87 694
(-) Alte imobilizări necorporale	2 551 195	1 945 009
(-) Provizioane reluări de provizioane	4 812 267	6 221 423
(-) Deprecierea activelor financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	21 466 432	4 408 217



(-) Active financiare evaluate la cost [instrumente de capitaluri proprii necotate și instrumente derivate legate de acestea]	0	0
(-) Active financiare disponibile pentru vânzare	-9 118	9 117
(-) Împrumuturi și creanțe	21 475 550	4 399 100
(-) Investiții păstrate până la scadență	0	0
(-) Deprecierea activelor nefinanciare	0	445
(-) Mijloace Fixe	0	0
(-) Investiții imobiliare	0	0
(-) Fond comercial	0	0
(-) Alte imobilizări necorporale	0	445
(-) Investiții în companii asociate prin metoda punerii în echivalență	0	0
(-) Altele	0	0
Fond comercial negativ recunoscut imediat în profit sau pierdere	0	0
Cota parte a profitului din întreprinderile asociate	0	0
Profitul sau (-) pierderea din active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute pentru vânzare, care nu pot fi considerate activități întrerupte	0	0
Total profit sau (-) pierdere din operațiuni continue înainte de impozitare	24 498 099	37 613 365
Cheltuieli sau venituri cu impozitul aferent profitului sau pierderii din operațiuni continue	1 905 198	2 996 660
Total profit sau (-) pierdere din operațiuni continue după impozitare	22 592 901	34 616 705
Profit sau pierdere din activități întrerupte după impozitare	0	0
Total profit sau (-) pierdere aferent/exercițiului	22 592 901	34 616 705
Atribuit interesului care nu controlează	0	0
Atribuit acționarilor băncii	0	0

### Informația privind activitatea economico-financiară la situația din 30 iunie 2015

Denumirea indicatorilor	Unitatea de măsură	Normativ	De facto		
			Luna gestionară (30.06.15)	Luna precedentă celei gestionare (31.05.15)	Anul precedent celui gestionar (31.12.14) *
<b>CAPITAL</b>					
Capitalul social	mil. lei	≥ 100	131,54	131,54	131,54
Capitalul de gradul I	mil. lei	≥ 200	271,01	275,38	283,66
Capitalul normativ total (CNT)	mil. lei		271,01	275,38	283,66
Active ponderate la risc	mil. lei		1 167,65	1 177,08	1 350,24
Suficiența capitalului ponderat la risc (≥ 16%)	%	≥ 16%	23,21	23,40	21,01
Capital de gradul I / Active ponderate la risc	%		23,21	23,40	21,01
Capitalul normativ total / Total active	%		12,90	13,39	13,92
Mărimea calculată dar nerezerată a reducerilor pentru pierderi la active și angajamente condiționale	mil. lei		73,76	58,50	55,81
Nivelul de afectare a capitalului	%		-13,77	-18,98	-19,52
Total datorii / Total capital			4,37	4,41	4,27
Cota investițiilor străine în capitalul social al băncilor	%		20,72	20,72	24,62
<b>ACTIVE</b>					
Mijloace bănești datorate de bănci, cu excepția Băncii Naționale a Moldovei (suma de bază)	mil. lei		192,00	185,98	225,14
Mijloace bănești datorate de băncile străine (suma de bază)	mil. lei		189,52	183,51	223,01
Mijloace bănești datorate de bănci, cu excepția Băncii Naționale a Moldovei (suma de bază) / CNT			0,71	0,68	0,79
Mijloace bănești datorate de băncile străine (suma de bază) / CNT			0,70	0,67	0,79
Soldul datoriei la credite (suma de bază)	mil. lei		1 106,85	1 091,27	1 079,13
Soldul datoriei la credite neperformante (suma de bază)	mil. lei		46,33	40,99	45,29
Soldul datoriei la credite neperformante (suma de bază) / CNT	%		17,09	14,88	15,97
Soldul datoriei la credite neperformante nete (suma de bază) / CNT	%		4,56	2,54	3,68
Soldul datoriei la credite neperformante (suma de bază) / Soldul datoriei la credite (suma de bază)	%		4,19	3,76	4,20
Soldul activelor neperformante nete / CNT	%		21,85	27,03	27,25
Suma reducerilor calculate pentru pierderi la active și angajamente condiționale	mil. lei		124,02	109,87	105,15
Suma reducerilor pentru pierderi din deprecieri formate la active și angajamente condiționale conform SIFR	mil. lei		50,26	51,37	49,35
Suma reducerilor calculate pentru soldul datoriei la credite (suma de bază) / Soldul datoriei la credite (suma de bază)	%		5,15	5,25	5,24
Total credite expirate	mil. lei		48,70	59,93	40,89
Valoarea medie lunară a activelor generatoare de dobândă / Valoarea medie lunară a activelor	%		74,35	73,52	73,73
Soldul datoriei la credite în valută străină (suma de bază) / Soldul datoriei la credite (suma de bază)	%		26,13	24,24	20,00
Total active / Total capital			5,37	5,41	5,27
Suma expunerilor "mari" / Capitalul normativ total		≤ 5	0,43	0,42	0,37
Suma primelor zece datorii nete la credite minus reducerile / Soldul datoriei la credite net (suma de bază)	%	≤ 30	24,32	23,94	22,99
Total expuneri față de persoanele afiliate / Capitalul de gradul I	%	≤ 20	14,02	13,45	10,77
Soldul datoriei la credite (suma de bază) / Soldul depozitelor (suma de bază)			0,74	0,75	0,79
Soldul datoriei la credite, suma de bază pe tipuri de debitori:					
Persoane juridice rezidente, inclusiv persoane fizice care practică activitate de întreprinzător sau alt tip de activitate	mil lei		955,83	940,00	908,98
Persoane juridice nerezidente, inclusiv persoane fizice care practică activitate de întreprinzător sau alt tip de activitate	mil lei		7,89	7,62	10,42
Persoane fizice rezidente	mil lei		143,12	143,65	159,63
Persoane fizice nerezidente	mil lei		0,00	0,00	0,10
Soldul datoriei la credite, suma de bază pe tipuri de monede:					
acordate în MDL	mil lei		817,67	826,73	863,28
acordate în USD (echivalentul în lei)	mil lei		120,38	116,33	118,20
acordate în EUR (echivalentul în lei)	mil lei		168,80	148,21	97,65
acordate în alte valute străine (echivalentul în lei)	mil lei		0,00	0,00	0,00
Imobilizări corporale / CNT	%	≤ 50	45,86	43,39	42,64
Imobilizări corporale și cote de participare / CNT (≤ 100)	%	≤ 100	48,55	46,03	45,20

VENITURI ȘI PROFITABILITATE					
Rentabilitatea activelor (ROA)	%		3,20	2,61	1,13
Rentabilitatea capitalului (ROE)	%		18,50	15,20	6,02
Venit net aferent dobânzilor / Total venit	%		27,18	27,50	23,33
Cheltuieli neaferente dobânzilor / Total venit	%		49,03	51,36	58,05
Venit din dobânzi anualizat / Valoarea medie lunară a activelor generatoare de dobândă	%		9,78	9,54	8,15
Marja netă a dobânzii (MJDnet)	%		4,92	4,74	3,44
Indicele eficienței (Ief)	%		149,25	140,43	117,30
LICHIDITATE					
Principiul I – Lichiditatea pe termen lung		≤ 1	0,79	0,75	0,68
Principiul II – Lichiditatea curentă	%	≥ 20%	35,23	34,50	34,18
Soldul activelor lichide / Soldul depozitelor persoanelor fizice (suma de bază)	%		70,29	68,51	73,22
Soldul depozitelor persoanelor fizice (suma de bază) / Soldul depozitelor (suma de bază)	%		70,75	70,93	69,27
Soldul depozitelor persoanelor juridice, cu excepția băncilor (suma de bază) / Soldul depozitelor (suma de bază)	%		29,24	29,05	30,72
Soldul depozitelor în valută străină (suma de bază) / Soldul depozitelor (suma de bază)	%		44,22	43,07	36,82
Mijloace bănești datorate băncilor, cu excepția celor de la Banca Națională a Moldovei (suma de bază)	mil. lei		0,20	0,21	0,17
Mijloace bănești datorate băncilor străine (suma de bază)	mil. lei		0,20	0,21	0,17
Mijloace bănești datorate băncilor, cu excepția celor de la Banca Națională a Moldovei (suma de bază) / CNT			0,00	0,00	0,00
Mijloace bănești datorate băncilor străine (suma de bază) / CNT			0,00	0,00	0,00
SENSIBILITATE LA RISCUL PIETEI					
Ponderele activelor bilanțiere în valută străină și activelor atașate la cursul valutar în totalul activelor	%		32,05	31,24	27,33
Ponderele obligațiilor bilanțiere în valută străină și obligațiilor atașate la cursul valutar în totalul activelor	%		32,53	31,58	28,09
Total active bilanțiere în valută străină / Total active	%		30,63	30,00	26,80
Total obligațiuni bilanțiere în valută străină / Total obligațiuni	%		39,98	38,74	34,67
DATE GENERALE					
Numărul total de angajați ai băncii	nr.		518	518	521
Subdiviziuni ale băncii:	nr.		48	48	47
- filiale	nr.		17	17	17
- reprezentanțe	nr.		0	0	0
- agenții	nr.		31	31	30
- puncte de schimb valutar	nr.		0	0	0

\* ajustat conform audit extern

Nota: Informația este dezvoltată, conform cerințelor expuse în Regulamentul cu privire la dezvoltarea de către băncile din R. Moldova a informației aferente activităților lor.

Președintele Băncii  
Contabil-șef

Hvorostovschii V.  
Socolov S.

### SA „Combinatul de Pâine din Bălți”

comunică privind rezultatele adunării generale extraordinare a acționarilor. Adunarea generală extraordinară a acționarilor SA „Combinatul de Pâine din Bălți” a avut loc la data de 22.07.2015 pe adresa: mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 111 cu cvorumul de 94,31% din numărul total de 2379258 acțiuni cu drept de vot.

#### AU FOST EXAMINATE ȘI APROBATE URMĂTOARELE DECIZII:

- S-a hotărât de a solicita o linie de credit revolving în sumă de 1 700 000 USD (Un milion șapte sute mii dolari SUA) de la BC "Moldindconbank" SA, filiala "Alecu Russo", pe un termen de 36 luni, necesară pentru completarea mijloacelor circulante, cu rambursarea creditului în rate egale în ultimele 12 luni. De aproba planul de afaceri a companiei pe perioada valabilității creditului solicitat de la BC "Moldindconbank" SA, filiala "Alecu Russo".
- Cu privire la întrebarea 2. din ordinea de zi: S-a hotărât:
  - Adresarea către ÎCS "FUNNY PIG" SRL cu solicitarea de a participa în calitate de fidejutor întru asigurarea rambursării liniei de credit revolving în sumă de 1 700 000 USD (Un milion șapte sute mii dolari SUA) solicitată de "Combinatul de Pâine din Bălți" SA de la BC "Moldindconbank" SA, filiala "Alecu Russo", pe un termen de 36 luni.
  - De a depune în ipotecă/gaj la valoarea de ipotecă/gaj acceptată de bancă, întru asigurarea liniei de credit revolving în sumă de 1 700 000 USD (Un milion șapte sute mii dolari SUA) solicitată de la BC "Moldindconbank" SA, filiala "Alecu Russo", pe un termen de 36 luni, următoarele bunuri imobile/mobile:
    - Teren și construcțiile aferente amplasate în mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare 111, cu numerele cadastrale 0300315.221.01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 08, 09, 10, 11, 12, 13 și două încăperi izolate 0300315.221.18.001, 0300315.221.18.002;
    - Utilajul de producere al companiei în cantitatea și la prețul evaluat de Bancă.
    - Universalitatea stocurilor de mărfuri (producție agricolă) prezente și viitoare în cantitatea și la prețul evaluat de Bancă.
    - Universalitatea drepturilor de creanțe prezente și viitoare în cantitatea și la prețul evaluat de Bancă
    - Cesiunea încasărilor în conturile curente (în lei / valutar) a întreprinderii. deschise la BC "Moldindconbank" S.A.
- S-a hotărât desemnarea și împuternicirea cu dreptul de a semna contractul de credit, contractele de ipotecă investite cu formula executorie, contractele de gaj, precum și oricare alte acte în legătură cu linia de credit revolving solicitată de la BC "Moldindconbank" SA, filiala "Alecu Russo", în sumă de 1 700 000 USD (Un milion șapte sute mii dolari SUA), pe un termen de 36 luni – pe directorul "Combinatul de pine din Balti" SA – dl Stavinschi Tudor.
- De a autentifica procesul verbal al Adunării generale extraordinare a acționarilor Societatea pe Acțiuni „Combinatul de Pâine din Bălți” – Comisiei de cenzori.

Directorul "Combinatul de pâine din Bălți" SA Tudor STAVINSCHI

### ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR SA „DRUMURI – VULCĂNEȘTI”

În temeiul art. 119 alin. (1) din Legea „Privind piața de capital” nr. 171 din 11.07.2012 și cu Decizia Consiliului SA «DRUMURI – VULCĂNEȘTI» din 23 iulie 2015 desfășurată cu prezența a 100% din membrii Consiliului

#### AU FOST APROBATE UMĂTOARELE:

- De a elibera din funcția de Președinte al Consiliului societății pe d-nul Petrioglu V.N.
- De a completa componența Consiliului societății din rezervele Consiliului d-nul Gheorghiu A.

## BCR Chisinau SA

Perioada de raportare 30/06/2015

## FIN 1 – BILANȚUL

Cod Poziție		Valoarea contabilă
	<b>1.1 Active</b>	
010	Numerar și echivalente de numerar	294 872 227
011	Numerar	61 014 289
012	Depozite la vedere și echivalente de numerar	233 857 938
020	Active financiare deținute în vederea tranzacționării	0
021	Instrumente derivate deținute în vederea tranzacționării	0
022	Instrumente de capitaluri proprii	0
023	Instrumente de datorie	0
024	Credite și creanțe	0
030	Active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	0
031	Instrumente de capitaluri proprii	0
032	Instrumente de datorie	0
033	Credite și creanțe	0
040	Active financiare disponibile în vederea vânzării	48 765 541
041	Instrumente de capitaluri proprii	1 018 650
042	Instrumente de datorie	47 746 891
043	Credite și creanțe	0
050	Împrumuturi și creanțe	519 898 881
051	Instrumente de datorie	0
052	Rezerva minimă obligatorie aferentă mijloacelor atrase în monedă liber convertibilă	71 082 703
053	Credite acordate și creanțe	448 816 178
060	Investiții păstrate până la scadență	242 648 162
061	Instrumente de datorie	242 648 162
062	Credite și creanțe	0
070	Instrumente derivate – contabilitatea de acoperire	x
071	Acoperirea valorii juste	x
072	Acoperirea fluxurilor de trezorerie	x
073	Acoperirea investiției nete printr-o operațiune din străinătate	x
074	Acoperirea valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x
075	Acoperirea fluxurilor de trezorerie aferente unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x
080	Modificările de valoare justă aferente elementelor acoperite în cadrul unei operațiuni de acoperire a valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x
090	Imobilizări corporale	11 099 961
091	Mijloace fixe	11 099 961
092	Investiții imobiliare	0
100	Imobilizări necorporale	8 459 417
101	Fond comercial	0
102	Alte imobilizări necorporale	8 459 417
110	Investiții în filiale, entități asociate și asocieri în participație	x
120	Creanțe privind impozitele	1 288 104
121	Creanțe privind impozitul curent	0
122	Creanțe privind impozitul amânat	1 288 104
130	Active ce țin de contractele de asigurare și reasigurare	x
140	Alte active	24 701 800
150	Active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute în vederea vânzării	0
151	Active imobilizate luate în posesie și deținute în vederea vânzării	0
152	Alte active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute în vederea vânzării	0
160	<b>TOTAL ACTIV</b>	<b>1 151 734 093</b>
	<b>1.2 Datorii</b>	
200	Datorii financiare deținute în vederea tranzacționării	0
201	Instrumente derivate deținute în vederea tranzacționării	0
202	Poziții scurte	0
203	Depozite	0
204	Datorii constituite prin titluri	0
205	Alte datorii financiare	0
210	Datorii financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	0
211	Depozite	0
212	Datorii constituite prin titluri	0
213	Alte datorii financiare	0
220	Datorii financiare evaluate la cost amortizat	736 843 508
221	Depozite	563 085 716
222	Datorii constituite prin titluri	0
223	Alte datorii financiare	173 757 792
230	Instrumente derivate – contabilitatea de acoperire	x
231	Acoperirea valorii juste	x
232	Acoperirea fluxurilor de trezorerie	x
233	Operațiuni de acoperire a unei investiții nete într-o operațiune din străinătate	x
234	Acoperirea valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x
235	Acoperirea fluxurilor de trezorerie aferente unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x
240	Modificările de valoare justă aferente elementelor acoperite în cadrul unei operațiuni de acoperire a valorii juste a unui portofoliu împotriva riscului de rată a dobânzii	x

250	Provizioane	3 464 250
251	Provizioane pentru beneficiile angajaților	2 578 621
252	Restructurare	0
253	Cauze legale în curs de soluționare și litigii privind impozitele	885 629
254	Angajamente de creditare și garanții	0
255	Alte provizioane	0
260	Datorii privind impozitele	9 102 531
261	Datorii privind impozitul curent	103 203
262	Datorii privind impozitul amânat	8 999 328
270	Angajamente în cadrul contractelor de asigurare și de reasigurare	x
280	Alte datorii	5 618 476
290	Capital social rambursabil la cerere	x
300	Angajamentele incluse în grupuri de cedare, clasificate drept deținute pentru vânzare	0
310	<b>TOTAL DATORII</b>	<b>755 028 765</b>
	<b>1.3 Capital</b>	
400	Capital social	728 130 000
401	- Capital vărsat	728 130 000
402	- Capital subscris nevărsat	0
410	Prime de capital	11 750
420	Alte capitaluri proprii	0
421	- Componenta de capitaluri proprii a instrumentelor financiare compuse	0
422	- Alte instrumente de capitaluri proprii	0
430	Rezerve din reevaluare și alte diferențe de evaluare aferente:	-4 335
431	- Imobilizărilor corporale	0
432	- Imobilizărilor necorporale	0
433	- Operațiunilor de acoperire a investițiilor nete în operațiunile străine (porțiunea efectivă)	x
434	- Conversiei valutare	x
435	- Acoperirii fluxurilor de trezorerie [partea eficientă]	x
436	- Activelor financiare disponibile în vederea vânzării	-4 335
437	- Activelor imobilizate și grupurilor destinate cedării, clasificate drept deținute în vederea vânzării	0
438	- Părții altor venituri și cheltuieli recunoscute aferente investițiilor în entități, contabilizate prin metoda capitalului	x
439	- Altor elemente	0
440	Rezerve	-331 432 087
441	Rezervele (pierderi acumulate) aferente investițiilor în entități contabilizate prin metoda punerii în echivalență	x
442	Alte rezerve	-331 432 087
450	(-) Acțiuni proprii	0
460	Pierdere, profitul ce se atribuie acționarilor băncii	x
470	(-) Dividende interimare	0
480	Interese minoritare (interese care nu presupun control)	x
481	Rezerve din reevaluare și alte diferențe de evaluare	x
482	Altele	x
490	<b>TOTAL CAPITAL</b>	<b>396 705 328</b>
500	<b>TOTAL CAPITAL ȘI DATORII</b>	<b>1 151 734 093</b>

## FIN2 – CONTUL DE PROFIT SAU PIERDERE

Cod poziție		Valoarea contabilă
	Raportul de profit și pierdere	0
	<b>OPERAȚIUNI CONTINUE</b>	<b>0</b>
010	Venituri din dobânzi	41 587 094
011	Active financiare în vederea tranzacționării (dacă se contabilizează separat)	0
012	Active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (dacă se contabilizează separat)	0
013	Active financiare disponibile în vederea vânzării	3 222 522
014	Împrumuturi și creanțe	27 194 218
015	Investiții păstrate până la scadență	11 170 354
016	Instrumente derivate – Contabilitatea de acoperire, riscul de rată a dobânzii	x
017	Alte active	0
020	(-) Cheltuieli cu dobânzile	6 509 942
021	(-) Obligațiuni financiare în vederea tranzacționării (dacă se contabilizează separat)	0
022	(-) Obligațiuni financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (dacă se contabilizează separat)	0
023	(-) Datorii financiare evaluate la cost amortizat	6 509 942
024	(-) Instrumente derivate – Contabilitatea de acoperire, riscul de rată a dobânzii	x
025	(-) Alte datorii	0
030	(-) Cheltuieli cu capitalul social rambursabil la cerere	x
040	Venituri din dividende	0
041	Venituri din active financiare în vederea tranzacționării (dacă se contabilizează separat)	0
042	Venituri din active financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere (dacă se contabilizează separat)	0
043	Venituri din active financiare disponibile în vederea vânzării	0
050	Venituri din taxe și comisioane	7 175 000
060	(-) Cheltuieli cu taxe și comisioane	5 135 966
070	Câștiguri (pierderi) realizate aferente activelor și datoriilor financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere – net	0
071	Active financiare disponibile în vederea vânzării	0
072	Împrumuturi și creanțe	0
073	Investiții păstrate până la scadență	0

074	Datorii financiare evaluate la cost amortizat	0
075	Altele	0
080	Câștiguri sau pierderi privind activele și datoriile financiare deținute în vederea tranzacționării-net	0
090	Câștiguri sau pierderi privind activele și datoriile financiare desemnate ca fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere – net	150
100	Câștiguri sau pierderi din contabilitatea de acoperire – net	x
110	Diferențe de curs de schimb [câștig (pierdere)] – net	5 766 056
120	Câștiguri (pierderi) din de recunoașterea activelor, altele decât cele deținute în vederea vânzării – net	-1 812 807
130	Venituri din contracte de asigurare și reasigurare	x
140	Alte venituri/cheltuieli din contracte de asigurare și reasigurare-net	x
150	Alte venituri operaționale	515 801
160	(-) Alte cheltuieli operaționale	9 836 073
170	(-) Cheltuieli administrative	17 572 527
171	(-) Cheltuieli privind remunerarea muncii	9 696 042
172	(-) Prime	0
173	(-) Defalcări privind fondul de pensii, asigurarea socială și alte plăți	2 872 638
174	(-) Cheltuieli generale și administrative	5 003 847
180	(-) Amortizarea	4 255 473
181	(-) Imobilizări corporale	3 321 551
182	(-) Investiții imobiliare	0
183	(-) Alte imobilizări necorporale	933 922
190	(-) Provizioane reluări de provizioane	0
200	(-) Deprecierea activelor financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	-2 943 448
201	(-) Active financiare evaluate la cost (instrumente de capitaluri proprii necotate și instrumente derivate legate de acestea)	0
202	(-) Active financiare disponibile în vederea vânzării	0
203	(-) Împrumuturi și creanțe	-2 943 448
204	(-) Investiții păstrate până la scadență	0
210	(-) Deprecierea activelor nefinanciare	-1 317 264
211	(-) Imobilizări corporale	0
212	(-) Investiții imobiliare	0
213	(-) Fond comercial	0
214	(-) Alte imobilizări necorporale	0
215	(-) Investiții în companii asociate prin metoda punerii în echivalență	x
216	(-) Altele	-1 317 264
220	Fond comercial negativ recunoscut imediat în profit sau pierdere	0
230	Cota parte a profitului din întreprinderile asociate	x
240	Profitul sau (-) pierderea din active imobilizate și grupuri destinate cedării, clasificate drept deținute în vederea vânzării, care nu pot fi considerate activități întrerupte	563
250	Total profit sau (-) pierdere din operațiuni continue înainte de impozitare	14 182 588
251	(-) Cheltuieli sau (+) venituri cu impozitul aferent profitului sau pierderii din operațiuni continue	1 275 899
260	Total profit sau (-) pierdere din operațiuni continue după impozitare	12 906 689
261	Profit sau pierdere din activități întrerupte după impozitare	0
270	Total profit sau (-) pierdere aferent/ exercițiului	12 906 689
280	Atribuit interesului care nu controlează	x
290	Atribuit acționarilor băncii	x

**Informație privind activitatea economico-financiară a BCR Chisinau SA la situația 30 iunie 2015**

Denumirea indicatorilor	Unitatea de măsură	Normativ	De facto		
			luna gestionară	luna precedentă celei gestionare	anul precedent celui gestionar
<b>CAPITAL</b>					
Capitalul social	mil. lei	≥100	728,13	728,13	728,13
Capitalul de gradul I	mil. lei	≥200	318,97	322,29	304,76
Capitalul normativ total (CNT)	mil. lei		318,97	322,29	304,76
Active ponderate la risc	mil. lei		270,74	269,20	222,17
Suficiența capitalului ponderat la risc	%	≥16%	117,81	119,72	137,17
Capital de gradul I / Active ponderate la risc	%		117,81	119,72	137,17
Capitalul normativ total / Total active	%		27,69	27,71	28,26
Mărimea calculată dar nerezervată a reducerilor pentru pierderi la active și angajamente condiționale (Referința 1)	mil. lei		69,28	69,47	72,81
Nivelul de afectare a capitalului (Referința 2)	%		-22,16	-20,97	-21,65
Total datorii / Total capital			1,90	1,93	1,81
Cota investițiilor străine în capitalul social al băncii	%		100,00	100,00	100,00
<b>ACTIVE</b>					
Mijloace bănești datorate de bănci, cu excepția Băncii Naționale a Moldovei (suma de bază) (Referința 3)	mil. lei		184,02	203,69	113,72
Mijloace bănești datorate de băncile străine (suma de bază) (Referința 4)	mil. lei		178,28	199,21	110,34
Mijloace bănești datorate de bănci, cu excepția Băncii Naționale a Moldovei (suma de bază) / CNT			0,58	0,63	0,37
Mijloace bănești datorate de băncile străine (suma de bază) / CNT			0,56	0,62	0,36
Soldul datoriei la credite (suma de bază)	mil. lei		469,53	453,49	447,84
Soldul datoriei la credite neperformante (suma de bază)	mil. lei		148,58	142,21	142,21
Soldul datoriei la credite neperformante (suma de bază) / CNT	%		46,58	44,12	46,66
Soldul datoriei la credite neperformante net (suma de bază) / CNT (Referința 5)	%		3,81	3,57	3,80
Soldul datoriei la credite neperformante (suma de bază) / Soldul datoriei la credite (suma de bază)	%		31,64	31,36	31,75

Soldul activelor neperformante nete/CNT (Referința 6)	%		7,63	7,50	7,63
Suma reducerilor calculate pentru pierderi la active și angajamente condiționale	mil. lei		144,67	139,93	140,20
Suma reducerilor pentru pierderi din deprecieri formate la active și provizioanelor pentru pierderi la angajamentele condiționale, conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară	mil. lei		75,39	70,46	67,38
Suma reducerilor calculate pentru soldul datoriei la credite (suma de bază) / Soldul datoriei la credite (suma de bază)	%		19,54	19,41	20,01
Total credite expirate	mil. lei		134,81	122,04	120,21
Valoarea medie lunară a activelor generatoare de dobândă / Valoarea medie lunară a activelor (Referința 7)	%		80,83	82,18	85,98
Soldul datoriei la credite în valută străină (suma de bază) / Soldul datoriei la credite (suma de bază)	%		55,98	55,14	72,74
Total active / Total capital			2,90	2,93	2,81
Suma totală a expunerilor „mari”/CNT	ori	≤5	0,11	0,11	0,11
Suma datoriilor nete la creditele acordate la zece persoane minus reducerile pentru pierderi la credite și provizioanele la angajamentele condiționale / Suma portofoliului total al creditorilor băncii și angajamentelor condiționale la zece persoane	%	≤30	28,63	28,85	28,09
Total expuneri față de persoanele afiliate / Capitalul de gradul I	%	≤20	7,22	5,40	3,50
Soldul datoriei la credite, suma de bază / Soldul depozitelor (suma de bază)			0,83	0,78	0,87
Soldul datoriei la credite, suma de bază pe tipuri de debitori:					
Persoane juridice rezidente, inclusiv persoane fizice care practică activitate de întreprinzător sau alt tip de activitate	mil lei		361,42	349,05	340,44
Persoane juridice nerezidente, inclusiv persoane fizice care practică activitate de întreprinzător sau alt tip de activitate	mil lei		0,00	0,00	0,00
Persoane fizice rezidente	mil lei		108,05	104,37	107,34
Persoane fizice nerezidente	mil lei		0,06	0,06	0,06
Soldul datoriei la credite, suma de bază pe tipuri de monede:					
acordate în MDL	mil lei		206,68	203,42	122,07
acordate în USD (echivalentul în lei)	mil lei		118,91	117,01	118,53
acordate în EUR (echivalentul în lei)	mil lei		143,93	133,05	207,23
acordate în alte valute străine (echivalentul în lei)	mil lei		0,00	0,00	0,00
Imobilizări corporale / CNT	%	≤50	0,63	0,63	0,67
Imobilizări corporale și cote de participare / CNT	%	≤100	0,95	0,95	1,01
<b>VENITURI ȘI PROFITABILITATE</b>					
Rentabilitatea activelor (ROA) (Referința 8)	%		2,31	2,90	-0,34
Rentabilitatea capitalului (ROE) (Referința 9)	%		6,58	8,30	-0,99
Venit net aferent dobânzilor / Total venit	%		63,72	62,69	58,89
Cheltuieli neaferte dobânzilor / Total venit (Referința 10)	%		64,73	58,37	85,43
Venit din dobânzi / Valoarea medie lunară a activelor generatoare de dobândă (Referința 11)	%		9,10	8,93	8,69
Marja netă a dobânzii (MJDnet) (Referința 12)	%		7,67	7,49	6,62
Indicele eficienței (Ief) (Referința 13)	%		136,23	150,71	95,48
<b>LICHIDITATE</b>					
Principiul I – Lichiditatea pe termen lung (Referința 14)		≤1	0,49	0,49	0,55
Principiul II – Lichiditatea curentă (Referința 14)	%	≥20	57,44	58,37	54,60
Soldul activelor lichide / Soldul depozitelor persoanelor fizice (suma de bază)	%		710,40	752,25	646,16
Soldul depozitelor persoanelor fizice (suma de bază) / Soldul depozitelor (suma de bază)	%		16,55	15,60	17,75
Soldul depozitelor persoanelor juridice, cu excepția băncilor (suma de bază) / Soldul depozitelor (suma de bază)	%		73,10	74,60	65,82
Soldul depozitelor în valută străină (suma de bază) / Soldul depozitelor (suma de bază)	%		76,96	77,70	64,93
Mijloace bănești datorate băncilor, cu excepția celor de la Banca Națională a Moldovei (suma de bază) (Referința 15)	mil. lei		231,38	0,00	249,88
Mijloace bănești datorate băncilor străine (suma de bază) (Referința 16)	mil. lei		209,53	0,00	229,90
Mijloace bănești datorate băncilor, cu excepția celor de la Banca Națională a Moldovei (suma de bază) / CNT			0,73	0,69	0,82
Mijloace bănești datorate băncilor străine (suma de bază) / CNT			0,66	0,62	0,75
<b>SENSIBILITATE LA RISCUL PIETEI</b>					
Ponderele activelor bilanțiere în valută străină și activelor atașate la cursul valutei străine în totalul active (Referința 17)	%		52,75	53,49	46,14
Ponderele obligațiilor bilanțiere în valută străină și obligațiilor atașate la cursul valutei străine în totalul active (Referința 18)	%		53,01	53,44	46,39
Total active bilanțiere în valută străină / Total active	%		45,50	46,62	38,55
Total obligațiuni bilanțiere în valută străină / Total obligațiuni	%		80,86	81,17	72,00
<b>DATE GENERALE</b>					
Numărul total de angajați ai băncii (Referința 19)	nr.		89	90	88
Subdiviziuni ale băncii:					
filiale	nr.		2	2	2
reprezentanțe	nr.		0	0	0
agenții	nr.		1	1	0
puncte de schimb valutar	nr.		0	0	0

**Presedintele Executiv**  
**Contabil Sef**

**Juan Luis Martin Ortigosa**  
**Victoria Galben**



Решения  
Национальной комиссии  
по финансовому рынку

2

Правительство  
для стабильности

3

Как НБМ стерилизует  
излишек ликвидности  
на рынке

4

## Всемирный банк предоставит \$80 млн для внедрения в Молдове проекта реабилитации местных дорог

Как сообщила пресс-служба министерства транспорта и дорожной инфраструктуры, об этом и. о. главы ведомства Василий Ботнар сообщил в ходе ознакомительного визита на трассу Сэрэтены-Сороки с представителями миссии Фонда «Вызовы тысячелетия» во главе с региональным вице-директором Фатимой Сумар (Fatema Sumar).

Василий Ботнар проинформировал, что Минтранспорта завершило разработку проекта по реабилитации местных дорог, который готовы поддерживать партнеры по развитию. По его словам, сами работы начнутся только после того, как будут завершены все процедуры, связанные с подписанием соглашения между будущим правительством и Всемирным банком.

Планируется, что в рамках проекта в ближайшие 5 лет будут отремонтированы 1130 км местных дорог, при этом особое внимание будет уделяться региональным коридорам, которые обеспечат доступ сельских жителей к национальным трассам. За счет финансирования Всемирного банка (\$80 млн) первоначально будет отремонтировано 300 км дорог, а впоследствии к проекту, как ожидается, подключатся ЕБРР



и ЕИБ, которые предоставят финансирование ремонта остальных более 800 км дорог. В число отобранных для ремонта и модернизации дорожных коридоров включены: R1 – Корнешты – Синешты – Корнова – Онишкань – Рэчула – R21; M2 – Пересечина – Хыртопул Маре – Избиште

– Охринча – R23; R1 – Буковэц – Негрешть – Кодрянка – M14 – Лупа Реча – R20 – Мэлэешть – M2; R1 – Пырлица – Бэлэнешть – Селиште – R25.

«Ежегодно в Молдове ремонтируется все больше национальных дорог. Важно обеспечить доступ сельского населения к этим националь-

ным трассам. Именно поэтому мы инициировали проект для местных дорог», – сказал Ботнар, отметив успех программы реабилитации при поддержке Фонда «Вызовы тысячелетия» трассы Сэрэтены-Сороки и выразив надежду, что программа будет продолжена.

InfoMarket



Курс валют  
на 29.07.2015

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	18.8082
EUR	1	20.7463
UAH	1	0.8518
RON	1	4.6991
RUB	1	0.3129

**CAPITAL Market**

**ВНИМАНИЮ  
АКЦИОНЕРНЫХ  
ОБЩЕСТВ!**

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

[ziarulcm@gmail.com](mailto:ziarulcm@gmail.com)  
тел.: 022 22-12-87;  
факс: 022 22-05-03

**Вниманию  
читателей!**

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156  
Комрате: №169  
Кагуле: №170  
Оргееве: №150  
Хынчештах: №161  
Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу Кишинев, ул. В. Александри, 115.

### Вниманию профучастников финансового рынка и заинтересованных лиц!

На сайте газеты Capital Market появилась новая опция для упрощения поиска информации, опубликованной эмитентами (годовые отчеты, объявления). В категории «Объявления» (верхнее меню сайта) появился дополнительный фильтр. Посетитель, введя наименование интересующей организации, получает список номеров газеты, где была опубликована информация данного эмитента. Открыв ссылку, найдете номер страницы и тип публикации (годовой отчет, объявление).

### Молдавские компании примут участие единым стендом в выставке «Сделано в Румынии», которая пройдет с 14 по 17 октября в Бухаресте

Вопросы, связанные с организацией единого национального стенда «Сделано в Молдове» на румынской выставке, а также программа участия молдавских компаний в этой экспозиции обсуждались в ходе заседания рабочей группы под руководством замминистра экономики Тудора Копача.

В заседании приняли участие представители министерства сельского хозяйства, министерства информационных технологий и связи, министерства регионального развития и строительства, MIEPO, ODIMM, Moldexpo, TIPP. Как сообщил Тудор Копач, уже составлен предварительный список компаний, которые выразили заинтересованность в участии в выставке «Сделано в Румынии» в рамках национального стен-

да Молдовы. Планируется, что около 100 кв. м общей площади стенда займут патронатные ассоциации и компании агропродовольственного сектора, производители хлебобулочных и кондитерских изделий, соков и варенья, меда, подсолнечного и эфирных масел.

Также на выставке будут представлены компании легкой промышленности, производящие молдавские ковры, обувь, сумки и аксессуары. Как сообщалось ранее, Румыния бесплатно предоставила Молдове 200 кв. м для участия молдавских компаний в выставке «Сделано в Румынии». Выставка пройдет с 14 по 17 октября одновременно с очередным заседанием молдо-румынской межправительственной комиссии по экономическому сотрудничеству.

InfoMarket

## Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

**В ходе очередного заседания Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку, состоявшегося 24 июля 2015 года, был рассмотрен ряд вопросов.**

Рассмотрев результаты комплексной проверки соблюдения законодательства в области ссудо-сберегательных ассоциаций ССА CORLĂTENI (село Корлэтенъ Рышканского района, IDNO 1004602000904), которая имеет лицензию категории «В» серии CNPF №000507, выданную 26.07.2013, за период деятельности с 01.06.2012 по 31.05.2015, Административный совет НКФР принял решение инициировать процедуру привлечения к ответственности за правонарушение исполнительного директора и председателя совета ССА CORLĂTENI, согласно Кодексу о правонарушении Республики Молдова. Кроме того, принято решение предписать администраторам ССА CORLĂTENI принять меры для устранения нарушений, установленных в результате проверки, и неукоснительно соблюдать положения законодательных и нормативных актов. Решено принять к сведению устранение ССА CORLĂTENI следующих нарушений:

- подтверждение письмом НКФР от 21.07.2015 в должности администраторов ассоциации исполнительного директора, главного бухгалтера, членов совета и ревизионной комиссии;

- приведение бухгалтерской политики ассоциации в соответствие с требованиями законодательства Приказом исполнительного директора №11 от 16.06.2015;

- согласование своей деятельности с требованиями п. 7 Положения о фонде ликвидности, начиная с 09.06.2015.

ССА CORLĂTENI обязано ежемесячно представлять Национальной комиссии по финансовому рынку отчеты о мерах, предпринятых во исполнение пункта 2, с приложением копий доказательных документов.

В ходе заседания было решено переоформить лицензию ссудо-сберегательной ассоциации CHIRILENI серии CNPF №000286, выданную 7 мая 2009 года на неограниченный срок, на осуществление деятельности ссудо-сберегательных ассоциаций, путем замены приложения к лицензии с территориальным распространением действия лицензии на соседние административно-территориальные единицы: село Бушила Унгенского района; село Бучумень Унгенского района; н. п. ж/д ст. Бучумень Унгенского района; село Чоропкань Унгенского района; село Булхак Унгенского района; село Столничень Унгенского района.

В ходе заседания принято решение разрешить осуществление инвестиций в корпоративные ценные бумаги путем приобретения простых акций I класса (MD14RURA1001), выпущенных Акционерным обществом Corporația de Finanțare Rurală (IDNO 1002600000283), ССА CIUCIULENI-CREDIT – 64 акций по максимальной цене в 220 леев на сумму 14080 леев и 100 акций по максимальной цене в 250 леев на сумму 25000 леев;

- ССА PELINIA – 43 акции по максимальной цене в 220 леев на сумму 9460 леев.

Административный совет НКФР принял решение зарегистрировать в Государственном реестре ценных бумаг:

1.1 ценные бумаги согласно отчету о результатах дополнительных эмиссий акций:

- акционерного общества GALANTA (ул. Василе Лупу, 171, г. Оргеев, IDNO 1003606006239) на сумму 1850000 леев в количестве 185000 простых именных акций номинальной стоимостью 10 леев (MD14GALA1004), за счет денежных средств;

- акционерного общества DRUMURI – STRĂȘENI (ул. Оргеевская, 1, г. Страшены, IDNO 100360011971) на сумму 1498000 леев в количестве 149800 простых именных акций номинальной стоимостью 10 леев (MD14STRDI000), за счет денежных взносов;

- акционерного общества MONTAJCOM (ул. Валя Быкулуй, 1/2, мун. Кишинев, IDNO 1004600011883) на сумму 300310 леев в количестве 30031 простых именных акций номинальной стоимостью 10 леев (MD14ONTA1001), за счет денежных средств;

1.2 исключение и аннулирование ценных бумаг,

выпущенных акционерным обществом SUCCESS (IDNO 1003607012860) в количестве 18884 простых именных акций (MD14SUCE1003), в результате ликвидации.

Рассмотрев представленные заявление и материалы, Административный совет НКФР принял решение разрешить реорганизацию акционерного общества CLARITATE (мун. Бельцы, ул. Сф. Николай, 3, IDNO 1003602002587) путем дробления (выделения) с передачей части имущества вновь созданному обществу ООО MOLDPRESA-INVEST.

Вследствие рассмотрения заявления о переоформлении лицензии страховой компании VICTORIA ASIGURĂRI AO (мун. Кишинев, ул. Романз, 8, IDNO 1002600029347) Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензию страховой компании VICTORIA ASIGURĂRI AO серии CNPF №000682, выданную 16 января 2009 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в области страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующего адреса для осуществления лицензированной деятельности: г. Глодяны, ул. Николае Бэлческу, 1/3.

Рассмотрев заявление о переоформлении лицензии страховой компании KLASSIKA ASIGURĂRI AO (мун. Кишинев, ул. Сфатул Цэрий, 59, IDNO 1003600129440), Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензию страховой компании KLASSIKA ASIGURĂRI AO серии CNPF №000795, выданную 2 августа 2010 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в области страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с включением следующих адресов для осуществления лицензированной деятельности: мун. Кишинев, ул. Ион Крингэ, 49/5; г. Сороки, ул. Индепенденцей, 63, №1; г. Унгены, ул. Василе Александри, 16; Ниспоренский р-н, с. Вэрээрешть.

В результате рассмотрения заявления о переоформлении лицензии страхового-перестраховочного общества MOLDCARGO AO (мун. Кишинев, ул. Василе Александри, 97, IDNO 1002600005819) Административный совет НКФР принял решение переоформить лицензию страхового-перестраховочного общества MOLDCARGO AO серии CNPF №000687, выданную 30 мая 2011 года на неограниченный срок, на право осуществления деятельности в области страхования (общее страхование), путем замены приложения к лицензии с: а) включением следующего адреса для осуществления лицензированной деятельности: г. Тараклия, ул. В. Чебанов, 2а; б) исключением следующего адреса для осуществления лицензированной деятельности: мун. Кишинев, ул. М. Чиботарь, 37.

Вследствие рассмотрения декларации о выдаче лицензии страховому-перестраховочному брокеру GLOBAL BROKER ООО (мун. Кишинев, ул. Александру чел Бун, 27, оф. 17, IDNO 1010600008839), Административный совет НКФР принял решение выдать страховому-перестраховочному брокеру GLOBAL BROKER ООО лицензию на право осуществления страховой и перестраховочной посреднической деятельности брокера на неограниченный срок, начиная с 28 июля 2015 года. Лицензируемая деятельность будет осуществляться по адресу мун. Кишинев, ул. Александру чел Бун, 27, оф. 17.

В ходе заседания Административный совет НКФР распорядился провести комплексную проверку деятельности в сфере страхования международной страховой компании ASITO SA по состоянию на 31.07.2015. Кроме того, принято решение приостановить операции на депозитных счетах международной страховой компании ASITO SA, за исключением операций пополнения указанных счетов и отчисления в национальный публичный бюджет, до рассмотрения результатов проверки. Меры, принятые международной страховой компанией ASITO SA по выполнению 1 пункта Постановления НКФР №37/1 от 30.06.2015 «О предписании международной страховой компании ASITO SA» (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, №177-184, ст. 1190), будут предварительно скоординированы с Национальной комиссией по финансовому рынку. Проверка будет проведена с 03.08.2015 до 24.08.2015.

## Правительство Молдовы одобрило Регламент о консолидации пакетов акций государства

**Как отметил и. о. вице-премьера, министра экономики Стефан Брид, этот документ призван способствовать внедрению принятых ранее поправок в Закон об управлении публичной собственностью и ее разгосударствлению.**

Он нацелен на регламентирование процесса консолидации (увеличения) пакетов акций государства в предприятиях с преимущественно государственным капиталом и/или национального значения путем приобретения государством пакетов акций, являющихся частной собственностью физических или юридических лиц, либо путем обмена имущества, в том числе акций, подлежащего приватизации предприятия, на акции, являющиеся частной собственностью физических или юридических лиц. Поскольку в законе было написано, что консолидация пакетов акций осуществляется на основе положения, утверждаемого правительством, Кабмин утвердил Регламент о консолидации пакетов акций государства.

Как отметил Стефан Брид, при разработке этого документа учитывались также положения Законов об акционерных обществах и о рынке капитала. По его словам, внедрение положений упомянутого Регламента потребует незначительных госрасходов, связанных с регистрацией права собственности на приобретаемые государством акции, которые будет нести Агентство публичной собственности.

## Доходы госбюджета Молдовы в I полугодии 2015 г. составили 13 млрд 325,5 млн леев, что на 3,7% (510,4 млн леев) меньше запланированного уровня

**Как сообщили агентству InfoMarket в Минфине, в то же время, в сравнении с тем же периодом прошлого года, они выросли в январе-июне 2015 г. на 1 млрд 456,8 млн леев (+12,3%). В частности, основные доходы госбюджета Молдовы за первые 6 месяцев 2015 г. составили 12 млрд 069,1 млн леев, что на 258,6 млн леев (2,1%) меньше запланированного.**

В то же время показатели аналогичного периода прошлого года были превышены на 1 млрд 773,9 млн леев (+17,2%). Госучреждения, финансируемые из госбюджета, получили в январе-июне 2015 г. доходы от специальных средств в сумме 387,5 млн леев (85,8% от запланированного). В сравнении с тем же периодом 2014 г., они повысились на 37,8 млн леев (+10,8%). Доходы специальных фондов в I полугодии 2015 г. составили 171,4 млн леев (77,7% от запланированного). В то же время они уменьшились на 16,9 млн леев, в сравнении с тем же периодом 2014 г. Доходы составляющей «проекты, финансируемые из внешних источников» сложились в сумме 697,5 млн леев, что на 146,9 млн леев меньше планируемых показателей, составив 82,6% от намеченного. В сравнении с аналогичным периодом прошлого года, эти доходы в январе-июне 2015 г. сократились на 339,3 млн леев.

Из общей суммы внешние гранты составили 685,3 млн леев. Расходы госбюджета Молдовы в I полугодии 2015 г. составили 14 млрд 582,6 млн леев, что на 3 млрд 369,4 млн леев (18,8%) меньше запланированного. В то же время, в сравнении с тем же периодом прошлого года, они увеличились на 1 млрд 690,6 млн леев (+13,1%). Дефицит госбюджета Молдовы в январе-июне 2015 г. составил 1 млрд 257,1 млн леев. Он покрывался в основном за счет внешней помощи (591,2 млн), уменьшения сальдо денежных средств на счетах госбюджета (591,2 млн), внутренних источников, в том числе средств от продажи и приватизации госсобственности (18,4 млн).

## Минфин получил в бюджет 196,9 млн леев (\$10,4 млн) от размещения ГЦБ

**Министерство финансов получило в бюджет 196,9 млн леев (\$10,4 млн) от размещения государственных ценных бумаг на аукционе на прошлой неделе. Этот показатель на 27 млн леев больше предыдущего аукциона, когда Минфин при предложении ЦБ на 250 млн леев разместил бумаг на 169,6 млн.**

При предложении 21 июля бумаг на 181 млн леев спрос со стороны банков на ЦБ составил чуть более 210 млн леев, что на 40 млн леев меньше прошлого аукциона. Средневзвешенная доходность по ЦБ с хождением 91,182 и 364 дня составила 17,72-20,02%, что незначительно выше показателя доходности ЦБ на аукционе недельной давности. Такая ставка доходности превышает уровень годовой инфляции, показатель которой по итогам года (июнь 2014 к июню 2015 г.) составил 8,3%.

Национальный банк держал инфляцию более 33 месяцев подряд в коридоре 5% плюс-минус 1,5%, но за последние два месяца индекс цен вышел из коридора. Рост доходности по бумагам государства связан с жесткой политикой НБМ. Регулятор повысил базисную ставку до 15,5%, а обязательные резервы до 22%, которые с 7 августа будут увеличены еще, причем сразу на 4 п.п. – до 26%.



# Правительство для стабильности

Слишком много проблем стоит перед Правительством Валериу Стрелец ним, а самой сложной из них являются переговоры по новому соглашению с Международным валютным фондом. Жизненно необходимое условие для экономики, особенно для финансов, перешедших в режим строгой экономии.



И новый кандидат на должность премьера первым в списке приоритетов правительства назвал возобновление переговоров с МВФ и приглашение миссии ЕС в сферу реформы юстиции. Ставки велики. Речь идет о более чем 2,2 миллиарда леев внешней помощи на поддержку бюджета, включенных в Закон о государственном бюджете на 2015 год.

Заклучение программы по сотрудничеству с МВФ «имеет особое значение для обеспечения устойчивости бюджета, как в краткосрочной, так и в среднесрочной перспективе», – признал ранее министр финансов. Эта поддержка имеет еще большее значение на фоне запланированного дефицита в 4 миллиарда леев. Правда, после полугода дефицит намного меньше прогнозируемого уровня, то есть 1,2 миллиарда леев. Но цена его снижения – урезание расходов на 15%.

Переговоры будут сложными. И Всемирный банк, и Европейский союз выдвигают в качестве условия возобновления финансирования решение проблемы трех банков, находящихся под спецуправлением.

Всемирный банк объявил, что предоставит Республике Молдова новую помощь для бюджета на сумму 45 миллионов долларов США в обмен на принятие «решающих мер по устранению проблемы в банковском секторе Молдовы». «Было бы нелогично и безответственно со стороны Всемирного банка перевести в бюджет Молдовы деньги своих акционеров через «парадную дверь», пока существует риск того, что еще большие суммы будут выведены через «заднюю дверь» из-за мошенничества и коррупции в банковском секторе», – считает глава представительства Всемирного банка в Молдове Алекс Кремер. Представитель ВБ отмечает, что это была позиция Всемирного банка в момент появления проблем в банковском секторе в начале 2014 года.

Позже и посол ЕС в Молдове Пиркка Тапиола без обиняков заявил, что «положение в банковском секторе действительно катастрофичное, то есть не может быть доверия к сектору, где нет прозрачности, если мы не знаем, кто владельцы банков, за исключением банков с международным капиталом. Таким образом, повышение прозрачности необходимо в этой стране».

Пиркка Тапиола отметил, что

три банка – Banca de Economii, Banca Socială и Unibank, находящиеся под спецуправлением, должны быть ликвидированы. Ликвидация должна быть проведена таким образом, чтобы сохранить вклады людей, перевести их, например в другие банки. Если эти три банка не будут ликвидированы, их содержание обойдется намного дороже молдавским налогоплательщикам.

Примет ли новое правительство предложение внешних кредиторов? Готово ли оно ликвидировать эти банки? Что будет с вкладками населения? После резкого повышения тарифов на электроэнергию и газ сможет ли оно нанести еще один удар по гражданину? На возвращение украденного миллиарда надеяться не стоит, так что миллиардные займы (9% от ВВП), выданные в качестве государственной помощи трем банкам, будут преобразованы в государственный долг, так что последний, по оценкам экспертов, увеличится с 32% в 2014 году до 48% в 2015 году и 51% в 2016 году. На кого ляжет это бремя? На плечи налогоплательщика, то есть все мы будем платить за бездействие структур, призванных регулировать ситуацию и предупреждать такие явления.

Ясно, что переговоры будут сложными. И начнутся они, скорее всего, не завтра и не послезавтра. У В. Стрелец есть 15 дней, чтобы получить вотум доверия в парламенте к своей программе деятельности и всему кабинету министров. А лето, когда чиновники международных финансовых организаций находятся, как правило, в отпуске, не самое лучшее время для дискуссий.

«Одним из первых шагов станет обращение в МВФ с просьбой прислать миссию в Республику Молдова и заключить соглашение. Другой аспект связан с сотрудничеством с европейскими партнерами в сфере эффективной деятельности европейской миссии по юстиции, так как это необходимо для перезагрузки ряда учреждений, которые должны быть эффективным и функциональными», – заявил Валериу Стрелец в понедельник после выдвижения его кандидатуры на должность премьер-министра.

Новое правительство займет-

ся также расследованием «кражи века» в банковском секторе и возвращением денег. Хотя со временем все следы теряются, решение этой проблемы становится все сложнее, если не невозможным.

У нового правительства будет и другая головная боль – тарифы. Повышение на 30-36 процентов тарифов на электроэнергию население ощутит уже в следующем месяце, а подорожание газа на 15 процентов даст о себе знать осенью и особенно зимой. Валериу Стрелец заявил, что будет проведен анализ оправданности увеличения тарифов, а правительство займется поиском средств для оказания поддержки бедных слоев населения. Где взять деньги в условиях жесткой экономии – вот проблема. Понятно, что население недовольно. Низкие доходы не дают нести новое финансовое бремя. Но и поставщики, требовавшие повышения, сильно недовольны. Некоторые из них, как утверждают некоторые источники, например Moldovagaz и Gaz Natural Union Fenosa, намерены опротестовать в суде решение НАРЭ. Дело может дойти до международных инстанций. Правительство не может все это игнорировать.

Есть проблемы, которые надо решать срочно. Много значит быстрая реакция на некоторые сложные проблемы. Их решение может затянуться и отвлечь внимание правительства от реформ, которые уже давно мелькают в повестке дня. Есть и внешние риски, вызванные экономическим кризисом в Украине, Российской Федерации, конфликтом в Украине, торговыми запретами, представляющими угрозу безопасности страны, считают в Центре Expert-Grup.

Процесс внедрения Соглашения об ассоциации с ЕС и Соглашения о свободной торговле надо ускорить, как того требуют европейские чиновники. Ожидание длиной в полгода, связанное с местными выборами и отставкой правительства, плохо отразилось на реформах.

Понятно одно – с назначением кандидата на должность премьера, выбранного всем Альянсом, получением вотума доверия в парламенте, придет стабильность.

Влад БЕРКУ

## ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnfp.md

## Объявление НКФР

Во исполнение положений статьи 6 Закона №192-XIV от 12.11.1998 г. «О Национальной комиссии по финансовому рынку», Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает банковские реквизиты, куда должны переводиться сборы и регуляторные платежи для обеспечения функционирования:

Фискальный код 1007601001293; ВС «Victoriabank» S.A., филиал №11; Банковский код VICBMD2X883; Банковский счет 2251311138

## В Молдове сократилась доля кредитов, выдаваемых в леех, и выросла доля кредитов в евро и долларах

Как сообщили агентству InfoMarket в Нацбанке, в частности, на конец июня 2015 г. кредиты в национальной валюте составили 24 млрд 508,5 млн леев из общей суммы кредитов в 42 млрд 780 млн леев.

Таким образом, около 57,3% от общей суммы кредитов, выданных банками Молдовы на конец июня 2015 г., было выдано в леех (58,6% месяцем ранее). В то же время кредиты в евро в пересчете на леи составили 11 млрд 067,8 млн леев (25,9% от общей суммы против 25% месяцем ранее). Кредиты в долларах составили 7 млрд 153,7 млн леев (16,7% против 16,3% месяцем ранее), кредиты в других валютах составили 49,98 млн леев (0,1% – на уровне предыдущего месяца).

По данным НБМ, наибольшую сумму кредитов в леех на конец июня 2015 г. выдали: Moldova-Agroindbank – 6,92 млрд леев (месяцем ранее – 7,02 млрд), Moldindconbank – 5,49 млрд леев (5,39 млрд), Victoriabank – 2,96 млрд леев (2,93 млрд), ProCredit Bank – 2,03 млрд леев (1,99 млрд) и Mobiasbanca Groupe Societe Generale – 1,9 млрд леев (1,86 млрд). Кредитов в долларах (в леевом эквиваленте) на ту же дату больше всего выдали: Moldindconbank – 1,94 млрд леев (месяцем ранее – 1,89 млрд), Victoriabank – 1,34 млрд леев (1,27 млрд), Moldova-Agroindbank – 1,33 млрд леев (1,22 млрд). Наибольшие суммы займов в евро (в пересчете на леи) на конец июня пришлось на долю Moldova-Agroindbank – 2,77 млрд леев (месяцем ранее – 2,64 млрд), Victoriabank – 2,19 млрд леев (2,06 млрд) и Moldindconbank – 2,12 млрд леев (1,99 млрд).

## Растет объем сделок с банковскими картами

Объем сделок, осуществленных в I полугодии 2015 г. с банковскими картами, выпущенными в Молдове, увеличился на 25,7% – до 15 млрд 373,2 млн леев.

Как сообщили агентству InfoMarket в Нацбанке, при этом во II квартале 2015 г. он составил 7 млрд 880,4 млн леев, увеличившись на 5,2%, в сравнении с предыдущим кварталом, а также на 22,3% – в сравнении со II кварталом прошлого года.

В I квартале 2015 г. объем сделок с банковскими картами, выпущенными в Молдове, составил 7 млрд 492,8 млн леев, превысив показатель того же периода прошлого года на 29,5%. В целом объем снятых наличных с таких банковских карт в январе-июне 2015 г., в сравнении с аналогичным периодом прошлого года, повысился на 24,8% – до 14 млрд 424,8 млн леев, а объем безналичных платежей по ним вырос на 40,7% – до 948,4 млн леев.

По данным Нацбанка, в I полугодии 2015 г. по объему сделок, осуществленных за рубежом по банковским картам, эмитированным в Молдове, зарегистрирован рост на 32,8% – до 1 млрд 413,1 млн леев. При этом объем наличных, снятых с таких карт за рубежом, увеличился на 22,7% – до 265,3 млн леев, а объем безналичных платежей по этим картам вырос на 35,4% – до 1 млрд 147,8 млн леев. В январе-июне 2015 г., в сравнении с аналогичным периодом прошлого года, объем сделок, осуществленных в Молдове с использованием карточек, выпущенных за рубежом, повысился на 28,7% – до 1 млрд 909,6 млн леев. В частности, объем наличных, снятых с таких карточек, вырос на 26,3% – до 1 млрд 169,9 млн леев, а объем безналичных платежей по ним увеличился на 32,7% – до 739,7 млн леев.

InfoMarket

## Валютные резервы НБМ за последнюю отчетную неделю сократились еще на \$16,6 млн (0,9%), составив на 17 июля \$1 млрд 758,2 млн

Согласно данным Нацбанка Молдовы, его официальные резервные активы на 10 июля составляли \$1 млрд 774,8 млн. В целом с начала этого года валютные резервы НБМ уменьшились на \$398,4 млн (-8,5%).

При этом в январе они снизились, в сравнении с предыдущим месяцем, на \$198,6 млн, в феврале –

на \$158,9 млн, в марте – на \$46,8 млн, в апреле – увеличились на \$8,31 млн, в мае – сократились на \$13,71 млн, а в июне – выросли на \$40,94 млн. Валютные резервы НБМ в 2014 г. уменьшились на \$664 млн (-23,5%) – до \$2 млрд 156,6 млн. Абсолютного исторического максимума они достигли 14 декабря 2013 г., составив \$2 млрд 827,2 млн.

InfoMarket


## CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:  
Moldpres: 67770  
Poșta Moldovei: PM21700  
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.  
Регистрационный №:  
1003600114204, 27 октября 2003 года  
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку  
Административный совет:  
Председатель: Юрие ФИЛИП,  
Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,  
Зоя ТУЛБУРЕ, Надежда ФИЛИП.  
Главный редактор:  
Геннадий ТУДОРЯНУ  
Тел.: /373 22/ 229-445  
Заместитель главного редактора:  
Лилия АЛКАЗЭ  
Тел.: /373 22/ 220-513

Прием объявлений и отчетов:  
ziarulcm@gmail.com  
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58  
Факс: /373 22/ 22-05-03  
Адрес: ул. Василе Александри, 115.  
(угол бул. Штефан чел Маре)  
Расчетный счет: 22249111050,  
c/f 1003600114204,

BC «Victoriabank», S.A., fil.11, Chișinău,  
VIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств «Moldpres» и «InfoMarket». Статьи, помеченные знаком , публикуются на правах рекламы. Каждый материал, опубликованный на страницах «Capital Market», отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии «Edit Tipar» SRL



# Как НБМ стерилизует излишек ликвидности на рынке

С начала этого года Национальный банк Молдовы несколько раз менял ставку рефинансирования и норму минимальных обязательных резервов в леях. В конце июня НБМ принял решение увеличить базисную ставку, применяемую по основным краткосрочным операциям денежной политики, на 1,0 процентный пункт – с 14,5% до 15,5% годовых. Кроме того, было решено увеличить следующие процентные ставки: а) по кредитам овернайт на 1,0 процентный пункт, с 17,5% до 18,5% годовых; б) по депозитам овернайт на 1,0 процентный пункт, с 11,5% до 12,5% годовых. НБМ решил также увеличить норму обязательных резервов от привлеченных средств в молдавских леях и неконвертируемой валюте на 4,0 процентных пункта, начиная с периода поддержания обязательных резервов в молдавских леях 8 августа 2015 – 7 сентября 2015, и установить в размере 26,0% от расчетной базы. В то же время принято решение сохранить норму обязательных резервов по привлеченным средствам в свободно конвертируемой валюте на уровне 14,0% от расчетной базы.

Так, НБМ начал латать дыры в трех банках, раздувая ставки денежной политики, после того как сам же выдал кредиты этим финансовым учреждениям на 9,7 миллиарда леев, введя специальное управление, и с выдачей гарантий бывшим премьером Юрие Лянкэ. В конце марта выдано еще 5,3 миллиарда леев, гарантии на этот раз выдал также бывший премьер-министр Кирилл Габурич.

Если на 1 декабря базовая ставка составляла 3,5%, то через 11 дней Административный совет НБМ увеличил ее на 1 п.п., а 30 декабря – еще на 2 п.п., 29 января ставка была увеличена на 8,5%, 18 февраля – на 13,5%, 28 мая – на 14,5, а в конце июня ставка достигла 15,5% годовых.

В сущности, увеличивая ставки денежной политики, НБМ стремится уменьшить объем леев в обращении, повысить стоимость ресурсов, чтобы уменьшить давление на курс и остановить обесценивание лея. Это после того как он обесценился на 60% по отношению к доллару США и на 40% – по сравнению с европейской валютой.

Механизм, посредством которого базовая ставка влияет на инфляцию – процентная ставка по кредитам коммерческих банков. Правда заключается в том, что последствия возникают с опозданием.

Еще одной мерой, которую НБМ использует, чтобы уменьшить денежную массу – минимальные обязательные резервы. Они представляют собой деньги, которые банки должны держать на счетах в НБМ. Таким образом, в январе этого года обязательные резервы составили 14% от расчетной базы, в феврале они были увеличены на 16%, в марте достигли 18%, в июне – 20% и в июле – 26%. Это означает, что банки будут иметь меньше свободных денег, чтобы кредитовать бизнес и население. 26% минимальных обязательных



резервов является рекордом для Молдовы, учитывая, что в 2008 году, то есть до кризиса, эта цифра составляла 22,5%.

Цель ужесточения денежно-кредитной политики относится к повышению привлекательности инвестиций в молдавских леях для уменьшения влияния на инфляцию. Задача состоит в том, чтобы снизить спрос на валюту для уменьшения валютного давления на рост цен. Хотя отмечена определенная стабилизация обменного курса молдавского лея, рост цен усиливается, и ужесточение денежно-кредитной политики не обеспечивает ожидаемых результатов. Тем не менее, ухудшение экономических условий делает эту меру целесообразной, по крайней мере, замедление «бума» НБМ по увеличению процентных ставок не будет давить еще больше на перспективы роста, которые зависят от стабильности национальной валюты.

Последствия денежно-кредитной политики НБМ путем стимулирования банков активно привлекать с рынка более привлекательные леевые вклады пока не проявились, а кредитование практически застопорилось, так как повышение показателей денежной политики привело к массовому подорожанию кредитов. В настоящее время процентная ставка по кредиту в молдавских леях составляет более 22%.

Меры денежной политики, которые применяет НБМ, это попытка обуздать валютный курс и предотвратить обесценивание, но отдача пока нет. После исторического максимума в феврале в 20,99 лея за один доллар, молдавский лей не укрепил позиции. В настоящее время соотношение доллара к лею составляет 19,02. Национальный банк пытался противостоять обесцениванию лея посредством вмешательства на валютном рынке. Только в прошлом году валютные резервы сократились на 664 млрд леев. Крупнейшие валютные интервенции были сделаны в последние два месяца прошлого года после введения режима специального управления в трех опустошенных банках. 10 июля официальные резервные активы составили 1,774 млрд долларов США, что составляет около трех месяцев импорта, в то время как разумный уровень составляет шесть месяцев. Это означает, что в случае дальнейшего давления на обменный курс, центральный банк не может вмешиваться на валютном рынке, а только увеличивать ключевые показатели денежно-кредитной политики.

Период после введения специального управления в ВЕМ, BS и UB совпал с быстрым обесцениванием национальной валюты: с ноября 2014 по май 2015 года молдавский лей потерял около 17% своей

стоимости. За это же время официальные активы упали примерно на треть или 875 млн долларов США. Возможной причиной является тот факт, что мошеннические кредиты были конвертированы в иностранную валюту, стимулируя повышенный спрос на валюту. В дополнение к уже произошедшему обесцениванию, существуют риски его повторения в ближайшем будущем, так как официальные резервные активы достигли минимально допустимого уровня, что ограничивает пространство для маневра в случае дополнительных ударов по национальной валюте. Кроме того, обесценивание валюты уже создало значительные социальные издержки в связи с инфляционным давлением: инфляция превысит целевой показатель НБМ и поднимется до 11,9% в 2015 году.

Давление на лей усугубится в результате снижения денежных переводов граждан Молдовы, работающих за рубежом, и сокращения экспорта.

Денежные переводы начали уменьшаться, начиная с четвертого квартала прошлого года, а за пять месяцев 2015 года они снизились на 175 млн долларов США, до 437 млн долларов по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. Экспорт товаров упал на 16,2%, до 812 млн долларов США за пять месяцев 2015 года.

Самое интересное, что НБМ прибегает к стерилизации избыточной ликвидности на рынке, хотя на рынке леев нет. Напротив, рынок испытывает дефицит валюты в связи с сокращением денежных переводов и экспорта. Иностранные кредиторы Молдовы объявили, что они приостановили финансирование покрытия дефицита бюджета страны. Причина, которую они озвучили – проблемы молдавской банковской системы.

НБМ нацелен не на сохранение обменного курса, а на поддержание стабильности цен. Однако курс лея по отношению к основным валютам непосредственно влияет на цены импортных товаров и коммунальные услуги. Слабый лей означает более высокую цену на товары и тарифы, оплачиваемые населением. Это также означает более высокую инфляцию, которая в июне уже поднялась до 8,3%, выше 5% целевой +/-1,5 процентного пункта.

В следующем месяце инфляция будет еще выше, учитывая, что на прошлой неделе тарифы для конечных потребителей электроэнергии увеличились на 37%, до 2,16 лея за кВт·ч, а газа на 15%, до 6,53 лея за кубометр (без учета НДС). Скорее всего, повышение коммунальных услуг повлечет за собой новую волну роста цен на продовольствие и непродовольственные товары.

Виктор УРСУ

## Эксперты биржи недвижимости Lara прогнозируют снижение цен и спроса на вторичном рынке жилья в Кишиневе

*По мнению экспертов, наметившиеся кризисные тенденции в банковско-финансовом секторе напрямую повлияли и на ценовую политику, и на выдачу ипотечных кредитов на приобретение квартир. «По итогам 5 месяцев 2015 г. объем переводов из-за границы в пользу физических лиц, осуществленных через банки Молдовы, достиг \$437,8 млн, что на \$174,9 млн меньше, чем за аналогичный период предыдущего года.*

Количество выданных ипотечных кредитов сократилось примерно на 30%. А Нацбанк увеличил базисную ставку в феврале нынешнего года с 8,5% до 13,5%, а в июне – до 15,5%. Эти важные составляющие на рынке вторичного жилья – основа развития в дальнейшем рынка недвижимости. Прогнозирование дальнейшего развития рынка становится проблематичным, так как намечаются негативные тенденции в экономическом развитии», – отмечают эксперты.

За 6 месяцев 2015 г. стоимость квадратного метра на вторичном рынке жилья снизилась на 1,4%, по сравнению с аналогичным периодом прошлого года, и на 1,2% – с начала текущего года. Так, в январе-апреле 2015 г. средняя стоимость квартир сохранялась на уровне 572 евро за 1 кв. м, снизившись до 565 евро в мае и до 558 евро – в июне.

В среднем стоимость 1-комнатных квартир на вторичном рынке в Кишиневе составляет 21-24 тыс. евро, 2-комнатных – 30-35 тыс. евро, а 3-комнатных – 35-40 тыс. евро. Эксперты биржи Lara отмечают, что дальнейшее ухудшение экономической ситуации, сокращение объема денежных переводов из-за рубежа в пользу физических лиц и обесценивание национальной валюты, скорее всего, приведут к снижению спроса на недвижимость во II полугодии 2015 г., при этом ожидается постепенный спад цен.

Эксперты считают, что поскольку рынок недвижимости очень инертен, возможные негативные факторы проявят себя через несколько месяцев. А покупатели недвижимости, скорее всего, отложат покупку недвижимости до прояснения ситуации.

InfoMarket

## Процессинговый центр MOLDMEDIACARD работает в нормальном режиме

*«В ночь с четверга на пятницу прошлой недели процессинговый центр MoldMediaCard работал в нормальном режиме», – так прокомментировали агентству «ИНФОТАГ» ситуацию после произошедшего сбоя в работе оборудования, что лишило функциональности банковские карты нескольких молдавских банков.*

«Сбой произошел при регламентных работах, и мы не уверены, что нам будет до конца ясна причина случившегося. Но благодаря, не побоюсь этого слова, настоящему героизму специалистов, как из Молдовы, так и за ее пределами, в том числе из США и Франции, проблема была устранена, и сотни тысяч карточек вновь стали функциональными. Это была коллективная работа, которой дистанционно руководили на самом верху – в компании Hewlett Packard», – сказал собеседник агентства.

На вопрос корреспондента, не будут ли утеряны данные о транзакциях, которые могли быть совершены в это время, специалисты сказали, что такого нельзя исключать, но эти операции можно восстановить в ручном режиме.

Представитель MoldMediaCard рассказал, что каждые десять минут специалисты центра проводят мониторинг ситуации, как внутри страны, так и за границей на предмет осуществления платежей с помощью карточек молдавских банков посредством систем Master Card, Visa и American Express, который показывает нормальное прохождение расчетов.

В системе оборудования центра MoldMediaCard используется четыре контроллера. При падении одного из них система бесперебойно продолжает работу.

«И даже при падении трех контроллеров бесперебойная работа системы гарантирована. А здесь сразу «упали» все четыре контроллера, обеспечивающие информационную связь между сервером и данными о карточных транзакциях. Обеспечить к ним доступ позволили специалисты третьего уровня защиты (Level-III), с которыми мы находились на прямой связи все это время», – объяснили корреспонденту агентства в MoldMediaCard.

*Справка «ИНФОТАГ»: Учредителями процессингового центра MoldMediaCard являются пять банков – BC Moldova Agroindbank SA, BC Eurocreditbank SA, BC Banca Sociala SA, BC Unibank SA и Banca de Economii. Доля Agroindbank в капитале центра превышает 50%.*

# Страсти по тарифам

## Новый удар по карманам населения



**После многочисленных требований поставщиков, уклонений органов по регулированию и противоречивых дискуссий, тарифы на электроэнергию и природный газ были в итоге увеличены.**

В ночь с пятницы на субботу Национальное агентство по регулированию в энергетике (НАРЭ) повысило тарифы на электроэнергию, поставляемую Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie, на 36 процентов, RED Nord и RED Nord-Vest – примерно на 30 процентов, а тариф на природный газ для потребителей увеличен на 15,4 процента. Новые тарифы вступят в силу после опубликования решения НАРЭ в «Мониторул Официал».

Решение НАРЭ балансирует на грани: с одной стороны, сложное положение потребителей, а с другой – требования поставщиков, находящихся в кризисе или даже стоящих под угрозой банкротства из-за обесценивания национальной валюты.

### СКОЛЬКО БУДЕМ ПЛАТИТЬ

Для потребителей Gas Natural Fenosa был установлен тариф 2,16 лея за киловатт в час. До этого тариф составлял 1,58 лея. Таким образом, цена была повышена на 37%.

Тысяча кубометров газа теперь будет стоить 6538 леев, в то время как до этого она стоила 5971 леев, таким образом, мы замечаем увеличение в 15%.

Один кубометр натурального газа будет стоить 6 леев 53 банов, когда до этого он стоил 5,97 лея. Однако цена, которую платят конечные потребители, будет еще выше, потому что в нее еще будут включены другие затраты. Цена для конечного потребителя будет озвучена в начале следующей недели.

Для потребителей Red Nord был установлен тариф в 2,23 лея за киловатт в час, что на 30% больше по сравнению с прежним тарифом в 1,71.

В случае потребителей Red Nord-Vest тариф увеличился на 35%. Теперь им придется платить 2,33 лея за киловатт в час, в то время как раньше они платили 1,7 лея.

### СКОЛЬКО ТРЕБОВАЛИ ПОСТАВЩИКИ

Gaz Union Fenosa Furnizare Energie требовала удвоения тарифа, RED NORD и RED Nord-Vest – повышения на 85 процентов, а Moldovagaz – на 51,7 процента.

«Согласно нашим обновленным подсчетам, тариф должен составлять 8597 леев, что составляет рост на 51,7 процента против действующего тарифа», – отметил глава отдела тарифной политики Moldovagaz Илья Тутунару.

Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie потребовала от НАРЭ увеличить тариф до 3,47 лея за киловатт в час для бытовых потребителей (с 1,58 лея – В. Б.) и до 2,25 лея для потребителей, подключенных к сетям среднего напряжения.

RED Nord и RED Nord-Vest потребовали увеличения на 85 процентов.

### ОПЕРАТОРЫ НЕДОВОЛЬНЫ РЕШЕНИЕМ НАРЭ

По данным Moldovagaz, финансовые потери компании за четыре года из-за замораживания тарифа составили почти 4 млрд леев. Наибольшие убытки компания понесла в 2014 году – 2,67 млрд леев.

По данным RED Nord, потери компании за 2011-2014 годы из-за несоответствия тарифа реальным затратам составили 115,8 млн леев, а за первые шесть месяцев этого года – 118,7 млн леев. По словам главы финансового управления компании Анастасии Мунтяну, если бы не девальвация, действующий тариф можно было снизить на 10 банов.

По информации Nord-Vest, потери предприятия составили 127 млн леев. Глава компании Михаил Шермет отметил в этой связи, что понимает социально-экономическую ситуацию в стране, но на фоне износа оборудования предприятия на 70%, если не включить в тариф финансовые потери, это может довести предприятие до банкротства.

По данным Gas Natural Fenosa, их потери от девальвации лея составили 1,3 млрд леев (80 млн леев ежемесячно). Глава компании Сильвия Раду при этом отметила, что, если бы лей не девальвировался, тариф можно было бы снизить на 6,3% благодаря росту эффективности компании за счет снижения расходов.

Напятничных слушаниях Сильвия Раду активно настаивала на том, чтобы потери были включены в тариф. Она сказала, что их очень легко подсчитать, основываясь на данных Нацбанка по курсу лея. Она потребовала от НАРЭ гарантий того, что регулятор еще раз пересмотрит тарифы после проведения аудита представленных операторами расчетов потерь. «Если этого не произойдет, мы опротестуем решение агентства в международных инстанциях, обратимся в Европейское энергетическое сообщество, МВФ, ЕБРР, ВБ», – заявил директор департамента стратегии и развития Gas Natural Fenosa Рафаль Хуарте, добавив, что утверждение тарифов без учета потерь нарушает положения Соглашения об ассоциации РМ – ЕС.

### ЯБЛОКО РАЗДОРА – ФИНАНСОВЫЕ НАРУШЕНИЯ

На ночной пресс-конференции по итогам слушаний глава НАРЭ Сергей Чобану сказал, что повысить тарифы было необходимо в связи с обесцениванием национальной валюты. Иначе, по его сло-

вам, операторы продолжили бы накапливать долги перед поставщиками, которые уже предупредили о сокращении поставок (о возможном сокращении поставок электроэнергии со стороны МолдГРЭС ранее заявила Fenosa). По словам Чобану, в случае сохранения тарифов на прежнем уровне, только за следующие три месяца энергопредприятия страны накопили бы порядка 3-4 млрд леев долгов.

Основная причина требования всех операторов о повышении тарифов – девальвация лея более чем на 50% с момента последнего утверждения тарифов. Замораживание тарифов, по информации энергокомпаний, привело к многомиллионным потерям, которые, по их расчетам, должны быть включены в новый тариф.

Однако, как сообщил Сергей Чобану, новые тарифы были утверждены НАРЭ без учета этих финансовых потерь. Глава НАРЭ при этом заверил представителей энергокомпаний, что после «тщательной проверки обоснования» операторами этих потерь они будут включены в тарифы.

### ЧТО ГОВОРЯТ ЭКСПЕРТЫ

Дискуссии в ходе публичного слушания были напряженными. Экономист Сергей Тофилат поддержал идею того, что повышение тарифов необоснованно и представил соответствующие аргументы в отношении компании Gas Natural Fenosa.

С. Тофилат потребовал даже, чтобы открытое заседание НАРЭ было отменено, а решения и аргументы о повышении тарифов были опубликованы, и только потом вернуться к обсуждению.

С другой стороны, Николай Могоряну, председатель Ассоциации потребителей энергии, отметил, что поставщики «находятся в состоянии неплатежеспособности, накопили огромные долги в результате обесценивания лея, поэтому, чтобы не ухудшить ситуацию, тарифы надо поднять». «Это следовало бы сделать два года назад», – сказал Могоряну.

«Если так будет продолжаться, без изменения тарифов, максимум через три месяца наши долги составят 3-4 миллиарда леев финансовых потерь и, вероятно, мы дойдем до отключений электроэнергии», – сказал он.

В мае 2012 года, когда были установлены тарифы на электроэнергию, расчеты велись на основе курса в 11,83 лея за доллар, а в первом квартале 2013 года энергию приобретали за 18,13 лея. Разница составляет 53 процента.

Открытое заседание продлилось с перерывами 14 часов. Конечно, вопросы, затрагивающие интересы всего населения, должны обсуждаться открыто. Часто дискуссии сбивались на политические темы, даже популистские, в ущерб профессиональному анализу необходимости повышения тарифов.

Влад БЕРКУ

## Молдова вернулась в десятку крупнейших поставщиков вин в Россию

**Молдова продемонстрировала по итогам первого полугодия самый высокий рост экспорта вин на рынки РФ и вернулась в первую десятку ее крупнейших поставщиков.**

Как сообщает «ИНФОТАГ» со ссылкой на «РосБизнесКонсалтинг» (РБК), поставки молдавских вин выросли на 528,8%, достигнув 2,8 млн л. Это позволило им занять восьмое место, опередив Болгарию – 2,5 млн л (-60,9%) и Сербию – 1,9 млн л (-21,2%).

Молдова – практически единственная страна, которая увеличила поставки вин в РФ. По мнению экспертов, такой гигантский прирост вызван тем, что год назад поставок практически не было из-за запрета Москвы на продукцию из РМ, стремящейся к евроинтеграции.

Крупнейшим российским импортером молдавского вина в РФ стала московская компания «Эрдин», на долю которой пришлось 70,8% от общего объема его поставок. Практически, больше никто из первой десятки основных импортеров не обладает столь весомой долей.

В целом же импорт вин в Россию в январе-июне «рухнул», по сравнению с аналогичным периодом 2014 г. на 38,5% – до 68 млн л из-за девальвации рубля и падения реальных доходов населения.

Существенно снизились поставки из основных винодельческих стран – Испании (на 24,6% – до 12,6 млн л), Италии (на 33,8% – до 10,9 млн л) и Франции (на 51,1% – до 10 млн л), которые, однако, сохранили лидерство в списке. Более чем вдвое сократился импорт из Германии, Грузии, Аргентины, США.



Кроме Молдовы, прирост показала лишь Абхазия – на 23,6%. Однако, по мнению некоторых экспертов, в этом признанном практически лишь одной Россией «государством», из поставленных 7,7 млн л вин немало произведено из иностранных виноделий, в том числе молдавских. В Абхазии мало виноградников, и из собираемого урожая можно произвести лишь десятую часть вина, которое она выпускает.

Как сообщал ранее «ИНФОТАГ», Роспотребнадзор приостановил с 11 сентября 2013 г. ввоз вин из Молдовы под предлогом «выявления продукции, не соответствующей требованиям безопасности по содержанию дибутилфталата и ди(2-этилгексил)фталата».

Претензии Роспотребнадзора появились в преддверии парафирования в ноябре 2013 г. в Вильнюсе Молдовой соглашения об ассоциации с ЕС. До 2006 г. молдавские вина занимали свыше 60% рынка России. После введенного «Роспотребнадзором» первого эмбарго на их ввоз в 2006-2007 гг. под предлогом низкого качества, Молдове удалось вернуть к 2013 г. лишь порядка 5% доли рынка РФ. Многие виноделы из-за чинимых Роспотребнадзором препон отказались от экспорта в РФ, переориентировав его в другие страны.

В условиях запрета на молдавские вина Роспотребнадзор разрешил поставки лишь винодельческим компаниям Приднестровья и Гагаузии, власти которых выступают против евроинтеграции и за сближение с Евразийским союзом.

По данным ведомства, в январе-мае они поставили в РФ 445 партий винодельческой продукции объемом около 4,8 млн леев.